

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 80 - No. 10 oktober 1978

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 6,50, elk woord meer 35 cent. Bij vooruitbetaling te voldoen op giro-nummer 823276 van de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Bij 11 keer plaatsen 10% korting. Inzendtermijn voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van plaatsing. De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud.

TE KOOP GEVRAAGD: voor winkels in natuurzuivere voedingsmiddelen; echte nederlandse onverhitte honing. J. v. d. Reep 02520-20498.

TE KOOP: nieuwe en gebruikt 3-raamshoningslingers nog voor de oude prijs. H. de Vries, Huize St. Gertrudis, Workum, tel. 05151-1251. Bellen van 12.30 - 14.00 uur en van 16.30 -

TE KOOP: Heidehoning in emmers à 14 kg., B. Slotboom, 20.00 uur. Holterweg 9, Rekken gem. Eibergen, tel. 05453-443.

GEVRAAGD: Honingslinger, klein defekt geen bezwaar. Nijenheim 6102, Zeist tel. 03404-17171.

TE KOOP AANGEBODEN: Roggestro en vlechtriet, bijenkorven. Hebt U stoelen te maten? J. Grelling, Wilgendijk 10, Annen (gem. Anloo Dr.) tel. 05922-544.

TE KOOP GEVRAAGD: partijen Nederlandse honing, o.a. koolzaad-, zomer- en heidehoning. Wij bieden hoge prijzen. HET BIJENHUIS te WAGENINGEN, tel. 08370-12863.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken zowel korven en kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. Bijenstand „De Bijenkorf“, Hoevelakenseweg 144, TER SCHUUR, tel. 03426-1978.

TE KOOP: Ruwe en zuivere Bijenwas, Honing en Waszemerij „De Bijenkorf“, tel. 03426-1978.

TE KOOP: Prima sterke bijenvolken in kasten, korven en op ramen. Bijenstand „DE BIJENKORF“, Hoevelakenseweg 144, Ter Schuur, tel. 03426-1978.

VOOR ALLE IMKERSARTIKELLEN naar Bijenstand „De Bijenkorf“, Hoevelakenseweg 144, Ter Schuur (bij Amersfoort), tel. 03426-1978. Prijscurant op aanvraag. Tevens hebben wij nog wat honing voor de wederverkoop.

TE KOOP of TE HUUR: Bijenvolken in kasten of korven. Tel. 03477-1883.

ADRESWIJZIGING

Onze Bijenkorf is overgeplaatst van Meentweg 103, Esmnes naar HOEVELAKENSEWEG 144, TER SCHUUR (bij Amersfoort) het nieuwe telefoonnummer is 03426-1978. Voor het GOOI en Omgeving hebben wij een DEPOT ingericht bij de heer J. van Breukelen, Dorresteinweg 4 te Soest, voor een uitgebreide sortering imkersbenodigdheden van afstandblikje tot elektrische Radiaalhoningslinger naar: BIJENMAGAZIJN „DE BIJENKORF“ sinds 1879, HOEVELAKENSEWEG 144, TER SCHUUR (bij Amersfoort), tel. 03426-1978. Girorakening 2622.

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. De niet van redaktiewege, geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 82 32 76.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

De Hr. B. v. d. Laan uit Emmeloord wint op de Nationale Honingtentoonstelling te Boskoop voor de derde achtereenvolgende maal de Mr. Ridder van Rappard Wisselprijs. Rechts H.B.

IN- EN VERKOOP van bijenvolken, kasten en korven, honing en lege kasten en korven. J. C. Basten, Burg. Bouwensweg 3, Horssen (Gld.), tel. 08874-1791.

TE KOOP: gebruikte Simplexkasten en gebruikte korven. Tevens kopen wij alle soorten Ned. bijenhoning. C. van Holland, Dijkstraat 118, Veenendaal, tel. 08385-13795 b.g.g. 06385-10202.

Abonneer U op BIJENNIEUWS, orgaan der afd. BUNNIK-HOUTEN. Maak f 6,— over voor 1979 op postgiro 193060 van afd. Bunnik, Achterdijk 22, Bunnik en U ontvangt de nog komende nummers van 1978 GRATIS. Voor f 11,— complete Jaargang 1978 en 1979.

WIJ KOPEN: Inlandse Bijenhoning, Ruwe- Zuivere Bijenwas, Propolis, Honing- en Waszemerij ARKADIA, Lochem. Telefoon 05730-1827/2219.

Bijenstand Fa. H. T. van Dam & Zn., Jubega (Fr.), tel. 05165 - 13 82 kan U alles leveren voor de Moderne Bijenteelt.

Kunstraat, Bijenwoningen en Onderdelen uit eigen werkplaatsen.

Door eigen steeds grotere importen van diverse gereedschappen steeds bij ons de laagste prijzen.

Tevens voor wederverkoop diverse kleuren meubelwas en honing van de fijnste kwaliteiten.

Vraagt onze prijscurant van materialen en/of meubelwas en honing even aan. Wij zenden U die gaarne gratis toe.

Wij komen weer op de te houden Bijenmarkten.

Gevraagd: Complete of bijna complete series van het MAANDBLAD VOOR DE BIJENTEELT (1898-1964) en van BIJENTEELT (1965) tot heden

Offertes aan: DIETER SCHIERENBERG B.V.
Amsteldijk 44
Amsterdam/Holland
Tel.nr.: 020-769280

lid C. Pater Jzn. Links H.B. lid M. W. v. d. Meulen.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	blz.
Het maandelijks opfrissertje, J. v. d. Veluwe	199
Verslag Imkersdag	202
Officiële mededelingen	205
Allgäuer Imkersdag Speelziek/Boers	207
Zo gaat dat onder imkers, H. G. Maagendans	209
Waarom ik schrijf?, T. C. Duin	210
Ontmoeting in Zaire, H. W. Joustra	211
Hobby-imkers, W. Assink	212
Jagen meeuwen op bijen, A. Broekert	214
Bijenhouden een oude mannen-zaak, J. M. L. de Frankrijker	214
Observeren en leren, van Schip	215
Praktisch imkeren, J. A. Zoet	216
Oriënteringsvlucht, Jebo	217
Oogst en dracht, J. A. Zoet	218
Afdelingsnieuws	219

HET MAANDELIJKSE OPFRISSERTJE

VLIEGPLANKDIAGNOSE

Algemeen

De vliegspleet is als het ware de polsslag van het volk; al hetgeen zich in een volk afspeelt tekent zich hier af. Alles wat nodig is, komt daar binnen en wat niet nodig is, gaat daar uit. Daar spreekt het volk zijn taal voor degene die dat verstaat.

Zij die dat niet verstaan maken te pas en te onpas de kast open en "wroeten" in het volk. Een gezond volk heeft rust nodig, slechts dat kan tot resultaten leiden.

Bij de verdere opzet van de diagnose-aspecten zal een alfabetische volgorde worden gekozen.

Bewaking

Het aftasten van de binnenkomende bijen door de wachtbijen behoort tot de routine werkzaamheden. Als er echter een verscherpte waakzaamheid optreedt, de wachtbijen staan bijv. met de voorpoten los van de grond, dan duidt dat veelal op roverij of zwakte van het volk. Bij veelvuldige schermutselingen op de vliegplank is er een direct gevaar voor roverij, speciaal bij een zwak volk en een te grote vliegspleet.

Darren

Worden er zeer vroeg in het voorjaar al darren waargenomen, dan stammen deze meestal nog uit het voorgaande seizoen. De oorzaak daarvan kan zijn lang doorbroeden en een zachte winter. Deze darren kunnen aanwijzing zijn voor een onbevuchte moer als gevolg van een stille moerwisseling of een moer, die uitgelegd is.

Eierleggende werkbijen kunnen eveneens een oorzaak zijn, maar is omstreeks die tijd van het jaar minder waarschijnlijk.

Het uitdrijven van de darren in het najaar (darrenslacht) is een teken dat het volk moergoed is en dat het einde van het seizoen is aangebroken.

De dekplank

Wordt enige tijd na het invoeren de dekplank nog niet vastgekit dan is dat een bedenkelijk teken: er bestaat een goede kans dat het volk moerloos is. Bij een losliggende dekplank tijdens de eerste vluchtige voorjaarsinspectie

kunnen we er nagenoeg met zekerheid van uitgaan met een moerloos volk te doen te hebben. De bekende huiltoneel volgt dan meestal terstond na het verwijderen van de dekplank. Zeer duidelijk kan deze diagnose worden gesteld als de bijenruimte zich boven de ramen bevindt, m.a.w. als er circa 6 mm ruimte is tussen de ramen en de dekplank en deze ruimte niet is opgevuld met dekkleedjes e.d.

Dracht

Zien we vroeg in het voorjaar bijen met een strak gespannen achterlijf af- en aanvliegen dan hebben we te doen met waterhaalsters; dit wijst op de aanwezigheid van broed.

Vroeg in het voorjaar regelmatig af- en aanvliegen is het kenmerk van een goed volk; snel in- en uitvliegen betekent een actief volk en een goede dracht.

Frekwent binnenkomende bijen met volle stuifmeelkorfjes geven aan dat er jong broed aanwezig is; de koningin is aan de leg. Het kan in de nazomer ook wijzen op een volk dat doende is met de winterbevoorrading.

De kleur van het stuifmeel geeft een indicatie van de aard van de drachtbron. Stuifmeelklompjes op de vliegplank wijzen op een te ruwe vliegplank of op een te enge vliegspleet. Vliegt een volk 's morgens reeds vroeg dan heeft het een goede drachtbron ontdekt.

Kasttype

Bij het gebruik van zowel enkel- als dubbelwandige kasten kan men waarnemen, dat bij volken van gelijke sterkte uit enkelwandige kasten in het voorjaar eerder wordt gevlogen dan uit dubbelwandige.

Bij de eerste warme uren in het voorjaar dringt de warmte sneller door een enkele dan door een dubbele wand; de dubbelwandige kast functioneert door de isolerende "spouw" dan min of meer als een koelkast. Mede hierdoor verloopt de volksontwikkeling tijdens het voorjaar in de enkelwandige kast sneller, hetgeen door middel van vergelijkende onderzoeken ook is bevestigd.

Koningin

Een abnormale stilte op de vliegplank, vooral bij een zwak volk, kan een aanwijzing zijn voor moerloosheid.

Wilde en agressieve bijen rond de kast of bij de vliegspleet kan een tijdelijk verschijnsel zijn, is het van blijvende aard dan is het wenselijk de moeder te vervangen.

Zoekende, doelloos rondlopende bijen op de vliegplank en tegen de voorzijde van de kast, gepaard gaande met een duidelijke "huiltone" onder de dekplank, zijn zekere kenmerken van moereloosheid.

Oriëntatie

Uit het voorspelen van vele bijen kunnen we de conclusie trekken dat er een sterke aanwas van uitgelopen broed is. Massaal voorvliegen lijkt soms op het afkomen van een zwerm. Gebeurt zoiets vroeg in het voorjaar bij een der eerste vluchten, dan is er sprake van heroriëntatie door winterbijen.

Stertselen is een verschijnsel, dat optreedt bij het uitzetten van een geurbakken voor de eigen bijen; zeer veel stertselende bijen zien we ook als de koningin op bruidsvlucht is.

Reinigingsactiviteiten

De ijskristallen die we na strenge vorst wel eens op de vliegplank aantreffen zijn van geen betekenis, het is meestal rijp.

Een vroegtijdige reinigingsvlucht kan een aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van broed, dus een verhoogd voedselgebruik.

Bij reinigingsvluchten is het belangrijk de volken in dit opzicht te vergelijken. Minder grote volken op twee kamers zijn dikwijls aan de late kant. Ze bevinden zich op relatief grote afstand van de vliegspleet, waardoor de spaarzame warme momenten in het voorjaar voorbij zijn voordat ze dat aan den lijve ervaren.

Indien bij een massale reinigingsvlucht een "verse" dode moeder wordt aangetroffen is de kans groot dat er een koningin aan heeft deelgenomen, die bij terugkeer in een verkeerde kast is beland.

Nemen we de afvoer van dode bijen en waszegels waar dan kunnen we gerust zijn, we hebben dan te maken met een sterk en gezond volk. Treffen we reeds vroeg in het voorjaar veel dode larven aan op de vliegplank dan kunnen we de conclusie trekken, dat er behalve bijen ook een aantal leden van de wasmot-familie in de kast huizen.

Bij sterke volken komt dit euvel minder voor, ten minste als we over behoorlijk kastmateriaal beschikken en de bovenzijde niet afdekken met textiel en stroproducten.

Dode larven op de vliegplank kunnen ook een aanwijzing zijn voor voedselgebrek want in geval van honger begint het volk eerst aan zijn larven. Ook is het mogelijk dat bij plotseling

invallende kou het volk niet sterk genoeg was om het broed aan de buitenzijde van het broednest op afdoende wijze te verwarmen; hierbij treffen we dan dode verkalkte poppen aan op de vliegplank en voor de kast.

Vroeg in het voorjaar treffen we wel eens oud stuifmeel aan op de vliegplank, het volk maakt dan schoon schip in de omgeving van het zich uitbreidende broednest.

Het waaieren is een remedie tegen teveel rook, een fout waarvoor we de imker kunnen aanspreken; teveel warmte en vochtige lucht geeft eveneens aanleiding tot waaieren.

Suikerkorrels op de vliegplank komen voor na het inhangen van een raam met droge suiker; door de bovenlaag van de suiker iets te bevochtigen kan men deze suikerverspilling tegengaan.

Temperatuur

Zien we bij lage temperaturen bijen vliegen dan is dat meestal geen goed teken. Diverse oorzaken kunnen hieraan ten grondslag liggen, zoals moereloosheid, ziekte, voedselgebrek, e.d. Extra attentie van de imker is dan geboden.

Sterk waaieren vindt plaats als het te warm is of indien er teveel vocht in de kast aanwezig is. Bij zeer warm weer treffen we ook wel baardvorming aan, hetgeen eveneens een aanwijzing is voor een afkomende zwerm. In het laatste geval zal een goed imker tevoren de symptomen daarvan reeds onderkend hebben.

Indien de bijen slechts aan één zijde van de kast intensief waaieren, vertellen ze ons dat ze bezig zijn met het indikken van de nectar. Onvoldoende ventilatie kan paniek veroorzaken. Vooral tijdens het reizen kan de temperatuur zo hoog oplopen dat het volk "warm loopt", hetgeen de volledige ondergang van het volk betekent. Aan de waarde van een goede bodemventilatie kan dan ook niet voldoende aandacht worden geschonken.

Vergelijken en luisteren

Vergelijken is nog altijd de beste basis voor een diagnose, het meest blijkt dat t.a.v. de volkssterkte, het verschijnen van de eerste daren op de vliegplank, vroeg- of laatbloei, tekenen van ziekte e.d.. 's Winters moeten we bij het beluisteren van een volk aan het vlieg-gat een monotone zoemtoon horen. Nemen we bijv. bij een der volken een scherpe zoemtoon waar dan roept dat vraagtekens op. Het zou kunnen duiden op de aanwezigheid van zeer jonge bijen, welke in een reeds vergevorderd winterseizoen te kampen hebben met ontlastingsproblemen. Tijdens de eerste oppervlakkige voorjaarsinspectie is een vergelijking van

hetgeen er op losse bodems wordt aangetroffen uiterst belangrijk en leerzaam; losse bodems kunnen dan al zonder bezwaar worden gewisseld.

Water komt uit de kast

Uit de kast stromend water, beter gezegd lekkend water, vormt geen enkele reden tot ongerustheid. Invallende dooi na een periode van strenge vorst is er de oorzaak van. Stellen we de kast gedurende de winter licht-hellend op (een goede kastbodem loopt hellend af!), dan blijft er geen water op de kastbodem achter. Treffen we echter kleverig vocht aan op de vliegplank dan hebben we te maken met onverzegeld voer. Het heeft dermate veel vocht opgenomen dat het is gaan lekken. Dit kan zo erg zijn dat de koningin met die kleverige substantie in aanraking komt en er zich niet meer van bevrijden kan en er aan ten onder gaat. Ook door het indampen van de nectar kan een vochtige vliegplank ontstaan. In het algemeen is dat een indicatie voor sterke volken met veel broed en een goede haaldrift.

Zwermen

Worden rond eind mei de eerste darren op de vliegplank waargenomen dan is acuut zwermgevaar aanwezig; zeer vele bijen op de vliegplank (o.a. baardvorming) zijn daarvoor eveneens een symptoom.

Het plotseling staken van de werkzaamheden geeft aan dat het "zwermbesluit" is gevallen. De rol van het tuten en kwaken werd reeds besproken.

Ziekten

Vele dode, krabbelende bijen met windmolenachtig bewegende vleugels voor de kast zijn o.a. kenmerken van de MIJZIEKTE.

Bekende verschijnselen van de NOSEMAziekte zijn geelbruine vlekken op de voorzijde van de

kast, zeer dun soms puntvormig aaneengesloten; groepjes krabbelaars voor de kast; uitvliegen bij koud weer; veel dode bijen en krabbelaars tijdens de fruitbloeit.

Ontlasting op de vliegplank en tegen het kastfront duiden op ROER.

Bijen die niet meer in staat zijn tot vliegen, krabbelaars met een verstard en hard achterlijf voor de kast duiden op onlastingsmoeilikheden, een bijverschijnsel van de MEIZIEKTE, die gelukkig slechts zelden in ons land voorkomt.

Gipsachtige mummies op de vliegplank en voor de kast wijzen op KALKBROED, hetgeen meestal van zelf weer overgaat.

Zeer veel dode bijen op de vliegplank en voor de kast zijn meestal slachtoffers van bespuigsmiddelen, o.a. tijdens de fruitbloeit.

Het vliegplankgebeuren

Hoewel het onderwerp "vliegplankdiagnose" in een rubriek voor meer gevorderden thuishoort is de kennis ervan voor beginners van even groot belang. Een voortdurende studie van het vliegplankgebeuren kan ons een zodanig inzicht in het volk verschaffen, dat we de bekende "onderhoudsbeurten" in de vorm van het "demonderen" van het volk minder frekwent behoeven uit te voeren.

De geschetste aspecten komen in alle opzichten voor uitbreiding in aanmerking. De opzet van dit relaas was slechts de belangstelling voor deze wijze van waarneming te wekken. Mochten er doorgewinterde imkers zijn, die ook de moeite namen dit te lezen en naar hun mening belangrijke aanvullende visie's zouden kunnen inbrengen, dan houd ik mij daarvoor bijzonder aanbevolen.

Zowel het onderwerp "vliegplankdiagnose" als "bedrijfsmethoden", waarover we in het volgende nummer zullen spreken, zijn dankbare aanknopingspunten om een afdelingsbijeenkomst mee te vullen. Jan van de Veluwe.

Boskoop

en onze 47e Nationale Imkersdag

Gastvrij werden we ontvangen door afdeling Boskoop op zaterdag 26 augustus jl. De Beurs-hal, de vorige dag nog een kale ruimte, was omgetoverd in een schitterende overdekte tuin. Grote bossen gladiolen, bijzonder fraaie boeketten, planten en bomen waren het aanschouwen meer dan waard.

Nadat we allen gelaafd waren met een kop koffie en een Goudse stroopwafel, heette de voorzitter van afd. Boskoop, dhr. Grootendorst, een ieder hartelijk welkom.

De alg. voorzitter tijdens zijn openingsrede.

Vanachter een kathedr opgebouwd uit bijenkasten hield vervolgens onze Algemeen Voorzitter zijn openingstoespraak. In het bijzonder werden door hem begroet dhr. en mevr. van Rappard, burgemeester Reinders van Boskoop, dhr. en mevr. van Gool, dhr. Duyvetter en dhr. van Willegen.

Spr. zegt verheugd te zijn dat de Nationale Imkersdag na verschillende malen door afdelingen in het oosten des lands georganiseerd te zijn nu ook weer eens in het westen plaats vindt. Boskoop is bij uitstek geschikt voor zo'n "happening", immers, er zijn hier veel planten en bloemen, en waar veel planten en bloemen zijn bevinden zich uiteraard ook veel bijen en als er bijen zijn, dan zijn er ook imkers. In dit verband meldt spr. dat ons ledental juist de

6.000 is gepasseerd. Mede door de sterke ledenaanwas is er een grote omzetstijging in het Bijenhuis. De oorzaak hiervan is niet alleen het toenemende leental, doch eveneens een aantal nieuw gelanceerde producten.

Naar het voorbeeld van vele andere landen worden thans bijenkasten gefabriceerd met hoekvertanding. Het trekken, krimpen en scheuren is hierdoor vrijwel verleden tijd. Een tweede produkt is gegoten kunstraat. Ook in dit opzicht hadden wij internationaal gezien een achterstand. Menig imker uit Oost-Nederland betrok zijn gegoten kunstraat uit Duitsland. Velen hebben inmiddels de betere uitbouw mogelijkheden van gegoten kunstraat ontdekt, speciaal de grotere imkers. Bovendien is men nu in de gelegenheid reeds 's winters de raampjes van kunstraat te voorzien. Zeer veel aandacht wordt verder besteed aan het bijenteeltonderwijs.

Ook de Carnicateelt staat in de belangstelling; de vraag naar Carnicavolkjes neemt sterk toe. Het zou niet goed zijn als we op deze dag in het geheel niet over onze bijen spraken. Wat dit jaar aangaat was de honingoogst op fruit en koolzaad goed te noemen. De zomerhoning liet echter verstek gaan; de heideoogst ziet er tot nog toe veelbelovend uit.

In de lente is een groot aantal bijenvolken dood aangetroffen of a.h.w. met de noorderzon vertrokken. De belangrijkste oorzaak hiervan is m.i. de verschraling van de najaarsdrachten en de dikwijds voorafgaande lange perioden van slecht najaarsweer. De beste remedie hiertegen is stuifmeelramen in het voorjaar te reserveren voor de inwintering; dit is tevens een goed middel tegen de Nosema.

Tenslotte dankt de gastvrouw van deze dag, de charmante Annelies, de Voorzitter en biedt hem een fraai tegeltableau aan, hetwelk speciaal voor de Nationale Imkersdag werd vervaardigd. Hierna leidt zij dhr. Reinders, burgemeester van Boskoop, in.

Dhr. Reinders zegt verheugd te zijn, dat zijn gemeente vandaag aan zo'n illustre gezelschap onderdak verleent. Spr. vertelt dat Boskoop is gebouwd op een niet uitgeveende polder. Graaf

De spr. de Heer v. Gool en zijn echtgenote. Zij mochten tevens een bescheiden hulde in ontvangst nemen ter gelegenheid van hun huwelijksdag.

Willem Jan van Holland schonk op zijn sterfbed een groot gebied aan het klooster Rijnsburg.

Om aan geld te komen, veende het klooster de polders, die in dit gebied lagen uit, behalve de polder waar nu Boskoop ligt. Omdat dit gebied laag lag en vrij vochtig was, was het uitermate geschikt voor de groenteteelt. Het werd wel de tuin van Holland genoemd. Later zijn hier grote boomkwekerijen gevestigd, waaraan Boskoop tegenwoordig zijn grootste bekendheid dankt.

Vervolgens komt de heer van Gool, die op deze dag als spreker is uitgenodigd aan het woord.

Het is helaas niet mogelijk de kostelijke Brabantse humor waarmede dit betoog gepaard ging in dit verslag tot uiting te brengen. Een imkersdag is een feestdag vindt spr. voor hobby- geleerde- gewone imkers, imkeressen, niet-imkers en hun aanverwanten.

Boskoop is bekend om zijn Rhododendrons. Helaas staan de Rhodo's historisch in een kwade reuk. Xenophon, een Griekse geschiedschrijver vertelt, dat in het jaar 401 voor Chr. de Grieken de Perzen versloegen. Liefst 10.000 overwinnaars gingen via Turkije naar huis. Op een avond arriveerden ze in een dorp en deden zich te goed (10.000 man liefst) aan Rhododendronhoning. Hoe 't ook zij alle sterke krijgers werden verdoofd en verlamd. Gelukkig herstelden allen ook weer.

Plinius, een Romeins geschiedschrijver, vertelt in zijn werk, dat Rhododendronhoning giftig is voor muilezel, geit, schaap en mens; zij veroorzaakt krankzinnigheid. Toch heeft spr. vanmorgen niets bijzonders aan de Boskopers gemerkt!

Dus ofwel Plinius fantaseerde, ofwel de Rhodo's in Boskoop honingen niet, ofwel de Boskoperbij vliegt niet op Rhododendrons.

Op vlotte geestige wijze geeft spr. een terug-

blik op het ontstaan van de Vereniging en het werken van de assistenten van de Rijksbijenteeltconsulent in vroeger jaren.

1897 Oprichting van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

1898 De eerste jaargang van het "Groentje", dit was tevens de eerste schriftelijke voorlichting op het gebied van de bijenteelt. Hevige strijd werd in deze jaren gevoerd tussen korf- en kastimkers.

1905 Dhr. L. van Giersbergen, onze "wandelleraar" wordt aangesteld. Leerstallen voor het geven van praktijklessen verrijzen hier en daar en de imkers krijgen de beschikking over accijnsvrije suiker.

1916 Cursussen voor volwassenen worden gegeven, leerkrachten worden opgeleid.

1921 Ir Minderhoud wordt aangesteld als eerste Rijksbijenteeltconsulent. Ir Mommers wordt enige jaren later zijn assistent.

1945 Ir Mommers wordt benoemd tot Rijksbijenteeltconsulent, er komt ook een leraar algemene dienst, binnen enkele jaren wordt dit team versterkt door nog eens drie assistenten. Met een geweldige ijver, weinig middelen, een oude fiets, wat dienstenvelopen en briefpapier werd er gewerkt op het kantoor (huiskamer) van Ir Mommers te Wageningen.

1946 Onderzoek, onderwijs en voorlichting beginnen vastere vormen aan te nemen. Alles wat in deze periode aangepakt wordt is nu gerealiseerd: de bijenwet, de succesvolle bestrijding van de mijtziekte, de genormaliseerde simplex, de spaarkast en de Ambrosiushoeve.

Maar we zijn er nog lang niet, om met plezier te blijven imkeren moet er vooral gewerkt worden aan de bijenweide. Zorg voor nieuwe aan-

Een overzicht van de zaal.

plant in tuin, balcon, daktuin en op braakliggende terreinen. Bewaar zaad, bollen, knollen en wortelstokken om het, als de tijd ervoor is, in te zaaien of te planten.

Toon het belang van drachtplanten aan in gesprekken met hoofden van de plantsoendienst, polderbestuur en grootgrondbezitters.

Naast bijen zijn er talloze andere insecten, die onze belangstelling waard zijn b.v. wilde bijen, hommels, wespen niet alleen de sociaal levende, sluipwespen, spinnen, vliegen en mieren.

Een deel van de verzameling van de Heer Atze Dijkstra.

De tegenwoordige imker kan een allround natuurkenner en daardoor natuurgenieter worden!

Ieder krijgt hierna de gelegenheid om de inwendige mens te versterken en onderwijl eens langs de verschillende kraampjes in de hal te lopen. Natuurlijk is daar de kraam van ons Bijenhuis. Ook Atze Dijkstra is vanuit het Noorden gekomen met een schitterende uitstalling van diverse in- en uitheemse kasten, oude etiketten etc. Er zijn plantjes te koop en er is een stand van het I.V.N.

De plateelschilder geeft een demonstratie. Er staan diverse microscopen opgesteld, waaronder angel, poot, kop, vleugel etc. van de bij nu eens duidelijk te zien zijn. Ook zijn er voorlichtingsstands van de Vrienden van Ambrosius-hoeve en van het koninginneteelstation te Schiermonnikoog.

Natuurlijk trekt de honingtentoonstelling ieders belangstelling. Honing is er in allerlei variëteiten. Prachtige honingtaarten, cakes, koeken, dipsausen met honing bereid en wasbroden. De kunst bij het maken van zo'n wasbrood is, het heel langzaam laten afkoelen van de was. Als het te snel gebeurt ontstaat er een barst in het midden.

In de klasse "Experimentele vormgeving" vielen behalve de inzendingen der prijswinnaars

ook nog een kussen en een mobile op. De honingtentoonstelling trok buiten de deelnemers aan de imkersdag zo'n 500 belangstellenden.

De imkersdag werd bezocht door $\pm$ 450 imkers met hun aanverwanten.

Tijdens de lunchpauze was er de mogelijkheid een vaartocht en/of wandeling te maken langs de boomkwekerijen.

Na de pauze geeft dhr. Pater in het kort het nut weer van een Honingkeuring. Hoewel er veel inzendingen voor de keuring zijn is de belangstelling toch minder dan in voorgaande jaren. Dhr. van der Meulen, H.B. lid voor Zuid-Holland maakt tenslotte de prijzen bekend van de Nationale Honingkeuring.

Tot besluit van de dag brengt de plaatselijke Brass-Band St. Joris een schitterend concert ten gehore, na afloop waarvan ieder afscheid neemt en huiswaarts keert. Wij danken afd. Boskoop voor de geslaagde dag en het gastvrije onthaal.

T.E.A. Rive-v.B.

NATIONALE HONINGKEURING

Op de Nationale Honingkeuring werden prijzen gewonnen door de volgende leden: Dhr. Bakker, Den Haag; van Biemen; Zoetermeer; Bosma,

Burg. Reinders van Boskoop „aan de slinger”.

Amsterdam; mevr. van de Brink, Valkenburg z.h.; Exterkater, Goor; v. d. Laan, Emmeloord; dhr. en mevr. de Frankrijker, Boskoop; Lange-rak, Woerden; de Lange, Boskoop, v. d. Linden, Peters, Woerden, mevr. Streefkerk, Ameide; Strengers, Rotterdam.

De eerste prijs in de klasse Experimentele Vormgeving ging naar dhr. Langerak te Woerden, die een bijzonder fraaie gevelversiering had ingezonden. De tweede prijs behaalde dhr. v. d. IJssel te Benschop met een zelfgevochten kinderwagen en de derde prijs was voor dhr. Bosma te Amsterdam voor de zeer uitgebreide honinguitstalling, waarmee hij voortdurend veel bekijks had.

DANKBETUIGING

De imkersdag is voorbij en de rust in de (Bos-

koopse bijenkast) afdeling Boskoop is weer ingetreden. Het was me een gegons van je-welste tijdens de voorbereidingswerkzaamhe-den. En op de 26ste augustus was ieder bijen-lid van onze club in optima forma om de dag tot een geslaagd festijn te maken. Maar vooral dank zij de aanwezigheid van U, bijenvrienden uit het gehele land, mogen we op een succes-volle dag terugzien. We willen U langs deze weg nogmaals hartelijk dank zeggen voor Uw komst. Onze erkentelijkheid gaat ook uit naar al degenen, die met een stand en hun persoon-lijke aanwezigheid de imkersdag hebben op-geluisterd. Ook zeggen wij dank aan de afde-lingen Epe, Leiden, Paterswolde, IJsselstein en Veenendaal, waar we op hun bijenmarkt de bezoekers in de gelegenheid mochten stellen kaarten voor de imkersdag te reserveren of te kopen.

Afdeling Boskoop.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

Van de redactie

Na de vakantie zonden enkele leden ons mooie kleu-renfoto's en dito dia's van bijenkasten, korven en pittoresque bijenstalletjes in „den vreemde”. Deze foto's werden gezonden met de bedoeling ze te plaat-sen in het Groentje.

Iedere maal weer vinden wij het jammer de opnamen terug te moeten sturen want... kleurenfoto's komen in druk onscherp en slecht over en zijn dus niet bruikbaar voor ons blad. Wel is er van redaktiewege behoefte aan goede duidelijke zwart-wit opnamen.

Ook aardige foto's voor de omslag van ons blad zijn steeds erg welkom. Deze foto's moeten wel aan hoge kwaliteitseisen voldoen ook het formaat dient onge-veer vierkant te zijn.

In de oude afleveringen van ons blad treffen we nog-al eens een humoristisch tekeningetje m.b.t. de bijenhouderij aan. Zijn er misschien enkele onder onze 6.000 leden die ons hiervan weer af en toe wil-len voorzien?

Nog een vriendelijk verzoek van de redactie. Wilt u copy zo mogelijk typen met dubbele regelafstand. Indien u niet in het bezit van een schrijfmachine bent s.v.p. duidelijk schrijven en een ruime regelafstand aanhouden. Bovendien een grote kantlijn in acht ne-men. Dit bespaart ons veel werk.

Tenslotte dient nog vermeld te worden dat adverten-ties en afdelingsberichten voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van verschijnen binnen moeten zijn. Dus advertenties e.d. voor het december-nummer moeten vóór 10 november bij het Bijenhuis zijn.

Tenslotte nog een verzoek en een mededeling van onze administratie. Willen leden als zij ons een adres-

wijziging doen toekomen, ook als zij gebruik maken van de enveloppe waarin het maandblad wordt toe-gezonden, vooral de afdeling waarvan zij lid zijn ver-melden en het nieuwe postcodenummer. Het verdient trouwens aanbeveling bij alle correspondentie de af-deeling te vermelden. Dat bespaart op het Bijenhuis veel tijd en u weet het, tegenwoordig meer dan ooit — tijd is geld.

Door verschillende oorzaken, o.a. de postcodering, die veel meer tijd kost dan was voorzien, lopen wij achter op ons werkschema. Gevolg is dat wij er niet in zijn geslaagd de activiteitengids klaar te krijgen op het tijdstip dat hier en daar — zij het ietwat voor-barig — al was gepubliceerd. Dat is jammer. Het veroorzaakt overbodige telefoontjes naar het Bijen-huis en teleurstelling bij de betrokkenen. Wij betreu-ren dat, maar gedane zaken nemen nu eenmaal geen keer. Wij zetten alles op alles om de gids zo snel mogelijk verkrijgbaar te stellen.

T. R.

Catastrofe in Denemarken

1978 wordt een rampjaar voor de Deense honing-winning. Door het koele zomerweer werden de bijen zodanig in hun activiteiten geremd, dat men slechts met een kwart van de normale oogst moet rekening houden.

Ongetwijfeld zal Denemarken nu honing moeten gaan importeren om aan de bestaande vraag te kunnen voldoen.

Belangstellenden in de afzet op de Deense markt kunnen zich in verbinding stellen met de Regio Noord-Europa van het N.C.H., Postbus 10, 2501 CA Den Haag, voor het verkrijgen van nadere gegevens.

Vrienden van Ambrosiushoeve

Secr.: Laan van Rasseghem 31, 4835 CG Breda

DAADWERKELIJK HELPEN !

Dat kan.

Opnieuw organiseren wij een werkdag op de Ambrosiushoeve te Hilvarenbeek en wel op

zaterdag 4 november a.s.

Er zijn weer diverse werkzaamheden te verrichten. O.a. verfwerk en het opzetten van een mast voor een torenvalkenhorst.

Deze horst wordt door ons geschonken aan de Proefbijenstand en zal door onze en mogelijk uw inspanning opgezet worden.

De werkdagen van de afgelopen jaren hebben ons geleerd dat de deelnemers hieraan met groot genoegen op deze dagen terugkijken.

Indien U belangstelling heeft voor een mooie omgeving en een prettige sfeer dan bent u op deze dag vanaf 09.00 uur welkom om de handen mee uit de mouwen te steken.

OP EEN ANDERE MANIER HELPEN?

Dat kan ook.

Ons verenigingsjaar loopt van 1 juli tot en met 30 juni.

Indien u nog geen lid bent van onze vereniging kunt u dit worden door uw bijdrage (f 20,— per jaar) over te maken op een van onze rekeningen:

RABO-bank Rijsbergen 14.53.12.216 of
Postrek.nr. 39.49.772

beiden t.n.v. penn.meester Vrienden van Ambrosius-hoeve Bredaseweg 29 te Rijsbergen.

DOET U MEE?

Bibliotheek van de Bijenhoudersbond N.C.B.

De secretaris van de Bijenhoudersbond N.C.B. schrijft ons:

In 1977 heeft de Bijenhoudersbond van de N.C.B. te Tilburg zijn gehele bibliotheek opnieuw gekatalogiseerd.

Van het „Maandschrift voor Bijenteelt” heeft de Bijenhoudersbond van de N.C.B. een heel stel gebonden en ongebonden jaargangen over.

Leden van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt hebben mogelijk interesse in deze exemplaren die over zijn.

De ongebonden enkele jaargangen kosten f 15,— per stuk. De gebonden enkele jaargangen kosten f 20,— per stuk.

Gebonden 2 jaargangen in één band kosten f 40,— per stuk, die van 3 jaren in één band f 50,— per stuk, die van 4 jaren in één band f 60,— per stuk en die van 5 jaren in één band f 70,— per stuk.

Hieronder volgt opsomming wat nog in voorraad is en die we te koop aanbieden.

Ongebonden enkele jaargangen:

1921 - 1923 - 1924 - 1927 - 1928 - 1930 - 1931 - 1932 - 1933 - 1935 - 1936 - 1939 en 1940.

Gebonden enkele jaargangen:

1904 - 1905 - 1908 - 1909 - 1909 - 1911 - 1913 - 1915
1916 - 1917 - 1917 - 1918 - 1918 - 1919 - 1919 - 1920
1920 - 1928 - 1928 - 1929 - 1929 - 1929 - 1929 - 1930
1931 - 1932 - 1932 - 1933 - 1934.

Gebonden in één band van 2 jaren:

1905/1906 - 1909/1910 - 1912/1913 - 1914/1915 - 1917/1918 - 1919/1920 - 1920/1921 - 1930/1931 en 1940/1941.

Gebonden in één band van 3 jaren:

1913/1914/1915 - 1916/1917/1918 - 1916/1917/1918 - 1927/1928/1929.

Gebonden in één band van 4 jaren:

1898 t/m 1901, 1898 t/m 1901, 1899 t/m 1902, 1902 t/m 1905, 1902 t/m 1905, 1902 t/m 1905, 1904 t/m 1907, 1906 t/m 1909, 1906 t/m 1909, 1910 t/m 1913, 1914 t/m 1917, 1914 t/m 1917, 1914 t/m 1917, 1914 t/m 1917, 1919 t/m 1922, 1919 t/m 1922, 1923 t/m 1926.

Gebonden in één band van 5 jaren:

1918 t/m 1922 en 1923 t/m 1927.

Wij nemen aan dat de meeste leden van de Vereniging voor Bijenteelt hun jaargangen hebben bewaard en ook hebben ingebonden.

Mocht U naar aanleiding van bovenstaande mededeling tot de ontdekking komen dat bij U een bepaalde jaargang ontbreekt, dan kunt U mogelijk putten uit bovengenoemde opsomming van ongebonden of gebonden jaargangen om Uw jaargangenbestand aan te vullen.

Indien er leden zijn van de Vereniging voor Bijenteelt die uit bovengenoemde voorraad jaargangen exemplaren wensen dan dient men hiervoor schriftelijk het verzoek te doen aan het Sekretariaat van de Bijenhoudersbond N.C.B., Spoorlaan 350 te Tilburg. Wie het eerst komt het eerst maalt.

Na verzending door het Sekretariaat van de Bijenhoudersbond N.C.B. ontvangt U een nota van de geleverde jaargang(en) verhoogd met verzendkosten.

Kort na de Eerste Wereldoorlog schreef Felix Timmermans zijn "Pallieter", de levensbeschrijving van een zorgloze Vlaming. Het boek gaf de Belgen moed om na de verschrikkingen van de oorlog opnieuw te beginnen. Eenzelfde effect veroorzaakte na de Tweede Wereldoorlog de dichtbundel "Een voetreis naar Rome" van Bertus Aafjes. Daaruit enkele passages die een immer zeker aanspreken:

Diepe stilte behoort slechts bloemen
Een harp voor alle idealen,
Die den dag volgeuren en -zoemen,
Hun eigen geluk nimmer moe.

Men is niets dan een handvol snaren,
Waarop een opzichtbare god speelt,
Een harp voor ale idealen,
Als een bijenkorf vol die gonst.

Chr. Maillie

Allgäuer Imkersdag

op 2 en 3 september 1978

Op de eerste september gingen we op pad naar Maierhöfen, de woonplaats van de grote beroepsimker Erhard Schehle.

Rond zijn woonplaats, niet ver van Immenstadt, zou de Allgäuer Imkersdag plaats vinden.

De reis, 800 km ver, was één droeve ellende van regen, variërend van motregen tot fikse stortbuien.

Toen we echter na de overnachting in Maierhöfen ontwaakten was het, alhoewel niet zonnig, toch alleszins aangenaam weer.

Alvorens op het programma van deze manifestatie in te gaan eerst iets over de doelstelling van dit "Imkertreffen".

In de Beierse- en Württembergse Algäu, begrenst door Oostenrijk en Zwitserland, heeft zich gedurende de laatste jaren een bijencentrum van internationale vermaardheid ontwikkeld.

De rijke begroeiing van dat gebied, dat qua hoogte varieert van 500 tot 2000 meter, biedt de bijen een veelzijdige en langdurende dracht. De dracht begint in het milde Bodenseegebied met zijn vele boomgaarden, hierop volgen de alpenweiden met hun alles overheersende paardebloemendracht en tot slot de wouddracht.

De goede samenwerking tussen de beroeps- en hobbyimkers, alsmede de goede relaties met imkers uit de twee aangrenzende landen boden een goede informatieuitwisseling, die uiteindelijk leidde tot een gezamenlijke aanpak van de problematiek rond de bijenhuisen, de legio kasttypen en raampjesmaten.

In navolging van de USA gingen enkele beroepsimkers, min of meer onder de bezielende leiding van Schehle over op de Langstrothkast, die in de loop van enkele jaren een aantal interessante verfijningen onderging, welke eveneens voor onze spaarkast perspectieven biedt. Het streven is er op gericht een praktische en goedkope eenheids kast in het duitstalige gebied in te voeren, waarbij het reizen in de plaats komt van de zgn. bijenhuisimkerij.

Het ochtendprogramma op zaterdag bevatte een tentoonstelling van allerhande oude bijenkasten en -korven met 25 (!) verschillende maten raampjes.

Het eindstadium hierbij vormde een reeks Langstrothkasten, die met allerhande nouveautés in het centrum van de belangstelling stond. We maakten hierbij kennis met een uniek ventilatiesysteem ter voorkoming van het beschimmelen van kantraten, een uitgekiende stuifmeelval die in plaats van de bodem gebruikt kan worden, een bijenuitlaat zonder bewegende delen en een simpel opvouwbaar veldopstelling voor twee kasten.

De fa. Dadant uit de USA was ook tegenwoordig; voorts zagen we een aantal stands met allerlei soorten artikelen, die bij de imkerij gebruikt (kunnen) worden.

Het hele gebeuren speelde zich af rond een grote sportzaal, een restaurant, een uitgestrekte parkeerplaats en een open veld.

In de open lucht aldaar waren een aantal ob-

De "Schele"-Raket. Links de Hr. Boers.

servatiekasten opgesteld, waarbij men de Carnica, de Buckfast, de Ligustica en Schehle's Regina 2000 met elkaar kon vergelijken.

De zelfde rassen bevonden zich in de vorm van grote vrijbouwende volken in plexiglasen ruimten in een raketopstelling, waarbij de Regina 2000 de raketmotor voorstelde en de andere rassen de drie vleugelkompartimenten. Van de expositieruimte, die draadloos in verbinding stond met het bedrijf van Schehle, reden regelmatig een aantal autobussen heen en weer, waarmee men een bezoek kon brengen aan diens "Wanderimkerei".

Slechts enkele tientallen bijenvolken trof men op zijn bedrijf aan, het weer was inmiddels zonnig geworden en de bijen zoemden gezellig over het terrein. De produktievolkten bevonden zich elders op de wouddracht.

We bezochten de grote timmerwerkplaats met een keur aan machines en hulpstukken; de houtvoorraad bestond uit in schijven gezaagde bomen (naaldhout), die geheel in eigen werkplaats werden verwerkt. Hoewel de kasten van naaldhout werden gemaakt, ontdekten we dat voor diverse delen, o.a. de bodem en de stuifmeelvallen, hechthout werd gebruikt. De toepassing van hechthout voor bijenwoning stond in de belangstelling, de meerprijs vormt echter nog een groot beletsel. Voorts bezichtigen we de honingverwerking, de winkel en nog enkele kleine werkplekken. Bij de produktie van raampjes werd uitsluitend gegoten raat (Gegossene Mittelwände, bei Kälte Bruchgefahr) gebruikt. Gewalste raat gebruikt een grootimker niet, aldus een der zonen van Schehle.

Het (moeder)bedrijf was bepaald geen representatief geheel; de oorzaak hiervan was, dat het tracé van de aan te leggen autobaan Lindau-München precies over het bedrijf liep; daar de situatie nog niet definitief vast stond, was elke gewenste verbouwing of vernieuwing al sinds 1970 onmogelijk.

De zaterdagmiddag was voor allen een grote verrassing. Deels met bussen, deels met eigen vervoer werden de bezoekers via een goede bewegwijzering geleid naar het 16 km verder gelegen Oberreute bij Lindau aan de Bodensee, waar we in een mooi berggebied met een uitzicht op de besneeuwde alpentoppen terechtkwamen.

Hier kwamen we op een 7 ha groot terrein, het bevruchtungsstation met circa 100 moeder- beter gezegd vadervolken, waar 1000 bevruchtungs-volkjes gelijktijdig geplaatst konden worden.

De vadervolken bevonden zich in normale Langstrothkasten, geplaatst op gegalvaniseerde staanders, circa 1 meter van de grond.

In de omgeving met nog vele bloeiende dracht-

Internationaal trefpunt, Imkersdag 1978 Allgäu.

planten bevonden we ons "in dem summenden Walde", aldus een der sprekers.

De vele dames onder het gezelschap, die aanvankelijk aarzelden mee te gaan naar het bevruchtungsstation, werd verzekerd dat ze aldaar geen risico zouden lopen. De rond 700 bezoekers werden ontvangen met een glas mede onder het parool van Schehle "de Germanen dronken het al en zij wisten reeds, dat het de mannen sterk maakte en de vrouwen zwak". De honingkoek ontbrak er niet bij.

De officiële verwelkoming geschiedde hier van af het balkon van het juist gereed gekomen gebouw "Immenhof". Op afstand leek de "Immenhof" een prachtig gesitueerde bergbungalow, doch in werkelijkheid was het het hoofdkwartier van het bevruchtungsstation, dat naast het laboratorium voor kunstmatige inseminatie tevens een conferentiezaal bevatte, alsmede ruimten voor huishoudelijke doeleinden en opslag voor imkerbenodigdheden.

Het schrille contrast tussen het oude familiebedrijf in Maierhöfen en dit ultra moderne koninginneteeltstation genaamd "Algäuer Imkerschule Immenhof" was een complete verrassing.

De officiële opening ging gepaard met het optreden van een kwartet alpenhoornblazers en de nodige toespraken van diverse autoriteiten. Geïnteresseerden konden kennis nemen van de om de 14 dagen op zaterdag van 09.00 tot 17.00 uur te geven cursussen.

Voor het komende jaar waren er reeds complete K.I. cursussen geplanned; we betreunden het dat dhr. Geskes van ons station te Schiermonnikoog dit evenement niet kon meemaken.

Zaterdagavond was er een goed geleide discussieavond over actuele imkerproblemen. De gepresenteerde "magazijnkast" werd alom geprezen, de problemen bleken echter te liggen bij een juiste rassenkeuze, t.w. de Buckfast (kruising tussen de Ligustica en de Engelse bij), de Regina 2000 van Schehle (kruising tussen de Ligustica en de Carnica) en uiteraard de aloude Carnica zelf.

Een medewerker van een bijeninstituut betoogde aan de hand van "keiharde" statistieken, opgesteld tijdens vergelijkende onderzoeken met volken van gelijke sterkte, dat de Buckfastbij de ideale bij zou zijn. Hierop reageerde een der aanwezigen, dat dergelijke statistieken niet veel voorstelden, aangezien geen der instituten over behoorlijke sterke volken beschikt, hetgeen de nodige hilariteit veroorzaakte; kortom er was bij tijd en wijle alle reden om uitbundig te lachen.

Zondagmorgen werd er een "Imkergottesdienst" gehouden, die gevolgd werd door een boeiende toespraak van de vice-president van de Duitse beroepsimkersbond, dhr. Walter Deichmann. Deze had als onderwerp "het gebruik van en het werken met de magazijnkast". (Een magazijnkast is een enkelwandige bovenbehandelingskast, zoals de Langstrothkast en onze Spaarkast).

Dit ook voor ons bijzonder interessante onderwerp zal in het volgende nummer worden behandeld.

Op zondagmiddag werd het succesvolle "imkertreffen" besloten met de geplande oprichting

van de "Werkgemeenschap van Duitse Magazijnimkers". Deze organisatie, die los staat van de bestaande imkersorganisaties, beoogt de totaal-invoering van de Langstrothkast in Duitsland en de omliggende landen.

Na dit indrukwekkende weekeinde, waarbij vele nieuwe indrukken werden opgedaan, keerden we onder betere omstandigheden dan op de heenweg, weer huiswaarts.

Een dag na thuiskomst gingen we snel onze bloed-eigen-heidebijenstand opzoeken, waar we tot onze teleurstelling ontdekten, dat de zo goed begonnen heidedracht het er lelijk bij had laten zitten. De honingkamers waren slechts voor een derde gevuld en de volken waren qua broednest tot het minimum teruggelopen.

Speelziek/Boers.

P.S.

In het Bijenhuis zijn ter bezichtiging aanwezig:

- de bij Schehle in gebruik zijnde Langstrothkast, die met zijn zgn. bodem-dak-constructie het vocht uit de kast houdt; samenstelling: omkeerbodem, BK en HK met self-spacing-frames (Hoffman) en het dak;
- een bijenuitlaatbord met twee uitlaten zonder bewegende delen;
- een stuifmeelval, die i.p.v. de bodem onder de BK geplaatst kan worden;
- een opvouwbaar reispaneel voor twee volken (ei van Columbus).

Dank zij de goede relaties met de fam. Schehle mochten we dit pakket bij het afscheid in ontvangst nemen.

De lezer schrijft

Zo gaat dat onder imkers!

Willem zette 6 van zijn volken op de heide van het Rozendaalse Veld. Als gevolg van de grote bosbrand van 1976, heidehaantje en pijpestroetje was het voor de imker bruikbare areaal behoorlijk ingekrompen. Gevolg overbezetting, wat de opbrengst ook al niet bevorderde. Bovendien was het geen "haalweer". Bij een laatste controle op vrijdag bleek dat twee kasten in ieder geval aardig wat honing in de honingkamer hadden. Gezien de transportmogelijkheden werd besloten de volken de 13de op te halen.

Die woensdag bleken alle volken uit de omge-

ving reeds opgehaald te zijn. Het waren in hoofdzaak imkers uit de groep Graafschap-Liemers die daar hadden gestaan. Verder bleek één honingkamer te zijn verdwenen. Een andere honingkamer lag in de heide en her en der verspreid werden 10 honingkamerramen, sommige met wat honing erin, teruggevonden. De dieven zijn nog wel zo vriendelijk geweest de daken weer op de beroofde kasten te leggen.

De kennelijk ruw en haastig uitgevoerde operatie had ook een behoorlijke roverij veroorzaakt, want voor enkele kasten was het aantal dode bijen niet te tellen!

Ter plaatse bleef een deel van een veevoederzak achter met opschrift: 25 kg. mengvoeder

en geleverd door de firma Gelderland te Doetinchem. Bij Terlet verdween een complete kast en in de loop van het jaar zijn al meer dan 30 schadegevallen bij het Bijenhuis gemeld.

Zo gaat dat tegenwoordig onder imkers !

H. G. Maagendans.

WAAROM IK SCHRIJF ? (II)

Stammend uit een oud agrarisch geslacht en thans reeds vele jaren wat men in deze streken "fabrieken" placht te noemen, op een grote staalfabriek in het westen des lands (dat agrarische moet je op de duur prijs geven, in zo'n sterk geïndustrialiseerd land als het onze daar er voor veel mensen brood op de plank moet komen) was het artikel van de Hr. Dekker in de rubriek "De lezer schrijft" mij uit het hart gegrepen.

Uit de aard van mijn werk heb ik veel met Amsterdammers te maken, uit het artikel maakte ik op dat schrijver ook Amsterdammer is. Nu moet ik eerlijkheidshalve bekennen dat de doorsnee Amsterdammer (je mag natuurlijk niet generaliseren) je om je auto durft vragen, maar dat je van hem geen oude fiets kunt lenen. Maar na het lezen van dit artikel kon ik de noot van de redactie niet helemaal (helemaal niet) begrijpen, we zijn blij maar het is eenzijdig, dit is het nu wat mij en ik wil wedden velen met mij dwars zit.

Waarom, geachte redactie, is deze man rechtlijnig, eenzijdig of hoe U het ook noemt. Als ik de vergaderverslagen lees kom ik dit ook herhaaldelijk tegen. Zo van: "We zijn er voor (of tegen) maar als je er tegen bent kun je er toch ook wel een beetje voor zijn, of anders om, als U begrijpt wat ik bedoel (Het zal wel niet!). Recht voor z'n raap schijnt in deze maatschappij niet te kunnen. Het begrip van alle walletjes iets mee pikken is voor de persoon in kwestie in de meeste gevallen voordeliger, dan wordt er ook niemand kwaad op je en dan word je artikeltje wel opgenomen. Laat de H.B. - D.B. - P.B. - G.B. of wat voor B's dan ook het hoofd wenden naar de werkelijkheid en dat is volgens mij dat wat de Hr. Dekker bedoelt.

Wat wordt Jan Modaal er wijzer van of een bestuurslid, dat 20 - 30 of 40 jaar achter de tafel zit met z'n borrel, z'n sigaar en z'n presentiegeld, nu een rond of zeskantig, 'n goud of 'n zilver speldje krijgt, deze man is het vergaderen zo gewend, dat hij ook wel blijft zitten zonder speldje tot de dood erop volgt. Dit wil niet zeggen dat ik het met die mijnheer uit Beetsterzwaag eens ben, in veel gevallen heb je veel en veel

meer aan een oudere man in het bestuur dan aan een jongere om je te helpen kasten te "sjouwen" want dat sjouwen vinden de meeste jongeren (niet allemaal gelukkig) een heel vies woord. Hun inspanning beperkt zich meestal tot een of andere krachtsport en dan liefst als er naar hen wordt gekeken. (De bijenreizen vinden meestal niet zo opvallend plaats) Conclusie: Ieder op zijn plaats waar hij door z'n opleiding en capaciteit thuis hoort, maar dan moet er wel ingezien worden dat we met geleuter of een speldje rond of ovaal moet zijn niet veel verder komen. (Het speldje is maar één van de vele voorbeelden).

Zoals U uit de aanhef van mijn schrijven hebt kunnen lezen ben ik maar een eenvoudig boerenmannetje (niet meer zo piep) en ik verwacht dan ook niet anders dan dat ik door "het intellect" op m'n nummer gezet zal worden.

Desalniettemin
Hoogachtend
T. C. Duin
Tolweg 5
1967 NG Heemskerck

Na'schrift. Wat een simpele opmerking onder een artikel al niet voor een reactie teweeg kan brengen en dat nog wel terwijl het uitsluitend de bedoeling was een woord van dank tot de schr. te richten en daaraan ten behoeve van anderen de wenk te verbinden dat de redactie van verder commentaar afzag. Echter de Hr. Duin, die "en passant" van de gelegenheid gebruik maakt zijn ongenoegen te uiten over enkele zaken die met het onderhavige artikel geen enkel verband houden, dwingt ons daartoe.

1. Het dure autovervoer. Als regel wordt in afdelingsverband gereisd en dan is dat vervoer niet zo duur. De vrij constante dracht op het koolzaad maakt de transportkosten voor het hele jaar goed. Zie de resultaten van dit overigens slechte voorjaar.
2. Als schr. — jammer voor hem — honderden guldens voor terreinhuur moet betalen, behoort hij zeker tot de hoge uitzonderingen in onze ruim 6000 leden tellende vereniging en is dit dus een eenzijdige benadering (wat heel iets anders is dan rechtlijnigheid).
3. De fruitteler moet betalen voor de bijen. Ja, want hij profiteert er in hoge mate van en de vergoeding is in feite nog een lachertje, vergeleken bij de opbrengst van de imker die naar het koolzaad gaat.
4. In de polder moet de imker betalen. Ja, want hij verschaft extra werk dat betaald moet worden, loopt in de weg, bemoeilijkt gewasbeschermingsmaatregelen, terwijl in Nederland nog nooit daadwerkelijk is aangetoond

kunnen worden dat er een meeropbrengst als gevolg van bestuiving was. Hoogstens dat het gewas gelijkmatiger afrijpte. Zo simpel is dat.

Die verhalen over 10% en meer meeropbrengst komen uit verder naar het oosten liggende landen, waar weer- en drachtomstandigheden in ieder geval anders zijn dan bij ons. Ten slotte zijn wij slechts gast in de IJsselmeerpolders, al betalen wij daar dan ook een bedrag voor waar je nog geen half pakje sigaretten voor kunt kopen. Overigens werd de opmerking waarop de Hr. Dekker inhaakte volkomen uit zijn verband gehaald. Het ging niet om de commercie, het ging om de ideële kant van de zaak.

De volkomen misplaatste tirade over presentiegeld en borreltjes had beter in de pen kunnen blijven. Op niet-ingewijden maakt zo iets een totaal verkeerde indruk. Nergens in onze vereniging wordt presentiegeld gegeven. In de H.B.-vergaderingen wordt niet gerookt, noch geborrelt. Een ieder die een bestuurlijke functie vervuld legt daar — de een meer, de ander minder — geld bij.

Er zijn nu eenmaal mensen die een onderscheiding op prijs stellen. Hun gemoedsleven is waarschijnlijk rijker en zij leven gelukkiger dan de gepantserde naturen die daarvoor ongevoelig zijn. Ook aan de gevoelens van deze categorie dient het H.B. aandacht te besteden. Jan Modaal is een politieke doorsnee van een niet bestaand mens. Wij prijzen ons gelukkig nog aandacht te kunnen besteden aan de mens van vlees en bloed en aan zijn kleine en grote vreugden en aan zijn behoeften, voor zover hij als imker tot de kring der onzen behoort. Discussie gesloten.

EEN ONTMOETING MET EEN COLLEGA IMKER IN ZAÏRE

Enige tijd geleden had ik het genoegen in de landstreek Kiwa in het Oosten van Zaïre, dus in hartje Afrika, kennis te maken met een collega imker. In deze streken wordt de bijenteelt niet economisch beoefend. Zo hier en daar op een enkele missiepost of op een plantage worden bijen gehouden in liggende holle boomstammen of in liggende ronde houten kisten met een lengte van ca. 150 cm en met een diameter van ca. 50 cm.

Zowel aan de voor- als achterzijde heeft men een soort van luikje gemaakt voor het weghalen van honing of broed. Ergens op het zeer uitgestrekte erf vond ik op de grond twee houten kisten waarin bijen zaten. De vlieggaten

Honing oogsten in Zaïre.

waren bijna niet te vinden door de massale onkruid vegetatie. De bijen, kleiner dan de onze, stelden mijn aanwezigheid niet op prijs en waren dan ook bijzonder steeklustig.

Na gehouden navraag bleek, dat 1 of 2 maal per jaar de tovenaars uit het naburige dorp voor de weinige blanken de honing er uit verzamelde. Nu deze, ondanks zijn kunnen, toch was gestorven hoopte men dat zijn opvolger de kunst van het imkeren ook machtig zou zijn, want in de wijde omgeving was vroeger de tovenaars de enige die niet bang was voor bijen.

Gelukkig bleek later dat dit het geval was. De man werd op een morgen in het tweede uur, d.w.z. om 8 uur 's morgens, besteld. Hij kwam zoals gebruikelijk dan ook pas om twaalf uur. In tegenstelling tot zijn collega in Nederland, die altijd een tas met allerlei spullen bij zich heeft, had onze vriend zo op het oog niets bij zich. Na een inleidend praatje — hij in de plaatselijke taal en ik in het Fries, werd duidelijk dat imkers overal ter wereld elkaar begrijpen — gingen wij op weg naar de verscholen bijenwoningen. Op veilige afstand keken zeer velen toe, hoe dit avontuur af zou lopen. Eerlijk gezegd voelde ik mij niet zo erg op mijn gemak. Toen wij dicht bij kwamen was het al nodig voor mij om de bijenkap op te doen, hetgeen voor mijn collega het sein was om zijn overhemd uit te trekken. Hij had toen niets anders aan, dan wat eertijds een korte broek was geweest.

Ondertussen had hij uit zijn broekzak een klein lapje gehaald en dat aangestoken. Dit lapje ging smeulen en verspreidde een typisch prikkelende geur. Hij zoog de rook op en spuwde dit om zich heen. Inderdaad bleven de bijen, die aanvankelijk erg agressief waren op een afstand en konden wij rustig aan het werk.

Onze imker knielde vlak voor de kist en maakte vervolgens al rook spuwend het luikje open.

In korte tijd zaten overal op zijn lichaam zeer veel bijen. Reageren op steken deed hij nauwelijks. Op zijn hurken zittend stak hij zijn arm diep in de kist en brak de raten los, die ik van hem overnam. In tussentijd haalde ik zo veel mogelijk bijen uit zijn haar en van zijn rug. De eerste raten waren bijna uitsluitend gevuld met broed, zowel open als gesloten. Ik vond dit eigenlijk zonde en beduide hem dat misschien aan de achterzijde wel honing zou zitten. Toen hij een emmer vol raten broed had uitgebroken, gingen wij naar de achterkant. Inderdaad, daar was honing. Ook hier werd een emmervol uitgebroken. Zwermen bijen vlogen zo langzamerhand om ons heen en het gekke was dat wij, dankzij het lapje, nauwelijks werden gestoken.

De oogst.

Op de terugweg deed ik mijn kap af en hij zijn overhemd weer aan. We werden met veel respect bekeken en hadden duidelijk aanzien gewonnen.

De blanken kregen de honing en hij nam de raten broed mee. Deze raten worden zondermeer leeg gezogen en worden als een bijzondere lekkernij beschouwd. De hele excursie duurde ruim een half uur. Hij kreeg enkele dagen later als fooi één Zaïre (ongeveer 75 cent), waar hij geloof ik erg blij mee was. Al was hij dan ook bijzonder vriendelijk, ik kreeg het restant van het lapje, dat ik graag had meegenomen, niet.

Nog afgesproken werd, dat hij over enkele maanden na de bloei van de Eucalyptusbomen, die vol weervogelnesten zaten, terug zou komen.

Op bijengebied was dit wel de meest interessante gebeurtenis die ik ooit heb meegemaakt.

H. W. Joustra, 't Harde

HOBBY - IMKERS

Onder de bijenhouders in Nederland treft men maar een enkele beroepsimker aan, die daarbij dan nog vaak een handel in bijenteeltartikelen heeft. De meeste imkers zijn hobby-imkers, doch die toch graag door de verkoop van gewonnen honing hun kosten willen dekken en zelf het hele jaar door gratis honing willen eten.

Een heel enkele imker houdt bijen uitsluitend uit ware natuurliefhebberij zonder op de toekomst te letten. Zo'n hobby-imker en natuurmens is de heer J. Wisniewski uit Hengelo (O). Hij is geboren in Polen als zoon van een arts, vader en grootvader hadden ook reeds bijen en een grote fruittuin.

In de tweede wereldoorlog heeft hij als Pool gevochten tegen de Duitsers, is later als krijgsgevangene terecht gekomen in Siberië vandaar gevlucht en na het zwerven door 16 landen is hij in Engeland aangekomen en heeft meegedaan aan de invasie in Normandië. Hij spreekt dan ook meerdere talen als Russisch-Tsjechisch-Oekraïens-Engels-Duits en Pools.

In 1945 is hij in Nederland gaan wonen en heeft zich als Nederlander laten naturaliseren; is hier in zaken gegaan doch nu hij bijna 64 jaar is wil hij zich uitsluitend gaan wijden aan zijn hobby's waaronder de bijenteelt.

In de Lutte bij Oldenzaal gemeente Losser, heeft hij midden in de ongerepte natuur een 30 jaar bestaand zomerhuisje geheel opgeknapt en daarbij een bijenstal gebouwd van 15x3 mtr., waar een 25-tal kasten kunnen staan. Het zijn een soort spaarkasten, waarin 10 simplex-raampjes passen, doch zo gemaakt, dat de bakken in koud- en in warmbouw kunnen staan; de broedkamers zijn vierkant gemaakt.

Om het zwermen zoveel mogelijk tegen te gaan, werkt hij heel weinig in de bijen en als ze toch van plan zijn te zwermen, neemt hij het volk gesloten broed af en verstoort het broednest door enkele raampjes met de voorkant naar achteren te hangen.

W. reist niet met z'n bijen, omdat hij er altijd van genieten wil; heeft voor de bijenstal een oppervlakte van 1200 m² bezaaid met allerlei honing- en stuifmeelgevendende gewassen; zit bovendien in een zeer bosrijke omgeving met veel vuilboom (*Rhamnus frangula*).

De bijenstal, waarvan bijgaand een foto te zien is, is van voren geheel dicht. Van onderen een meter planken met daaronder een uitlaat, waartegen de kasten worden geschoven, daarboven heeft hij een meter glas met bijenuitlaat, zodat het achter de kasten altijd licht is en toch geen last van bijen.

Het voeren der bijen doet hij op een eigen wijze. W. heeft emmers waarin 4 ltr. fritesaus gezeten heeft waarop een deksel zit, dat er vast opgedrukt kan worden. In dit deksel heeft hij een ronde opening gesneden van ongeveer 3 cm. doorsnede. Daar heeft hij een gaasje met een heet strijkijzer vast in het deksel gemaakt.

W. vult deze emmers met een suikeroplossing van 3 deel suiker tegen 2 deel water; doet het deksel dicht en zet deze onderste boven op een lege emmer, waarbij iets suikerwater er uitloopt; als dit ophoudt plaatst hij deze emmer op de dekplaat van het volk waar een opening inzit van 8 bij 8 cm.. In 5 minuten heeft hij al zijn volken gevoerd.

Het is alleen jammer voor hem, dat de gemeente Losser, waaronder de Lutte ressorteert, hem dwars wil zitten. W. heeft een mondelinge toestemming van de ambtenaar van Algem. Zaken van de gemeente Losser, dat hij daar een bijenstal mag bouwen en nu heeft het gemeentebestuur bepaald, dat de stal moet worden afgebroken. De stal staat in een agrarisch bestemmingsgebied, waar bijen onmisbaar zijn, is geplaatst in een het geheel omringend bos, zodat niemand last van de bijen heeft en de bijenstal het geheel niet ontsiert.

De gemeente Losser heeft al eerder een imker verboden zijn bijen bij huis te houden, doch door tussenkomst van de rijksbijenteeltconsulent de heer Ir. J. J. Pettinga is dit voorkomen; de imker mocht zijn bijen bij huis houden doch er moesten hoge struiken voor de stal gepland worden. De heer Wisniewski is ook bereid om eventuele aanwijzingen van de gemeente Losser op te volgen, doch het gemeentebestuur wil de hele bijenstal weg hebben.

Nu we het toch hebben over imkers in Twente, volgt hieronder een beschrijving van een bedrijfsmethode, die hier nogal eens wordt toegepast.

In het najaar wordt het bijenvolk ingevoerd op één broedkamer en wel zeer snel, opdat het voer opgeslagen wordt direct boven het broednest en de bijen voor de gehele winter voldoende voer boven zich hebben.

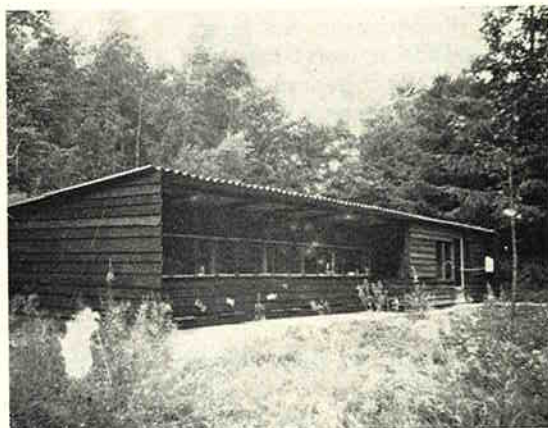
Na het opvoeren wordt een tweede broedkamer waarin 10 uitgebouwde ramen zijn, eronder gezet. De volken overwinteren in de bovenste broedbak. Mocht er in het voorjaar teveel voer in opgeslagen zijn, zodat de koningin geen ruimte heeft om zijn eitjes daarin te deponeren, dan kan ze evt. uitwijken naar de onderste broedbak, daardoor krijg je geen stilstand in de broeduitbreiding.

Is in het voorjaar de bovenste broedbak gevuld met 6 tot 8 ramen broed, wordt de bovenste

bak ondergezet en de onderste boven. Daardoor voorkomt men, dat evt. gedenatureerde suiker in de bovenste broedbak blijft zitten en evt. in de geslingerde honing zou terecht komen.

In de maand mei (de juiste datum hangt af van de ontwikkeling van het bijenvolk in het voorjaar) doch in elk geval voordat er zwerm drift optreedt in het bijenvolk, worden de ramen met open broed in de bovenbak gehangen en de gesloten ramen onder. Bij deze manipulatie worden alle bijen in de onderbak afgeslagen, zodat ook de koningin zich daar bevindt. Op deze onderste broedbak wordt een rooster gelegd en daarop de bak met open broed. Na één dag hebben de bijen zich daar verzameld waar ze thuis zijn en hun werk moeten verrichten. (Een bij laat nooit het open broed in de steek).

Na deze eerste dag wordt het rooster weggenomen en op de onderste broedbak komt een andere broedbak met uitgebouwde ramen, om de koningin ruim baan te geven voor het leggen van eitjes en waar de bijen hun nectar/honing kunnen opslaan. Daarop wordt een uitlaat-bord gelegd en de bak met open broed en bijen daarbovenop.

Bijenstal v. d. Hr. Wisniewsky.

In de bovenbak, die nu moerloos is wordt een jonge koningin gekweekt (en kan men evt. de overvloedige moerdoppen ergens elders aanwenden) en omdat alle vlieg bijen naar onderen zijn gegaan, zwemt het bovenvolk niet, maar bijt het alle overvloedige moerdoppen af. Zo kweek je een jonge koningin, zonder dat je de oude koningin behoeft te zoeken.

Als nu de jonge koningin boven gesloten en uitlopend broed heft (eerder niet) kunnen we de twee volken weer verenigen en hebben we een jonge koningin in het volk gekregen zonder broedstilstand, zonder de koningin behoeven te zoeken en zonder zwemerij. W. Assink

INSTRUCTIE MET 'N LACH

Dank aan de ferromone(n) van de Bone

Allereerst namens m'n vrouw en kinderen hartelijk dank familie Bone. Na het lezen van jullie belevenissen voelen zij zich getroost en gesterkt. Zij hebben nu gelezen dat zij niet de enigen zijn die zo'n Pa hebben. Zo zie je maar: gedeelde smart is halve smart. Ook dank van mij. Door jullie publicatie ondervind ik meer begrip voor mijn bijeritus (d.i. een besmettelijke imkerziekte). Bovendien hebben jullie ons gezinsleven verrijkt. Nu kijkt het héle gezin uit naar het volgende Groentje, voorheen moest ik dit all  en doen. Maand in - maand uit, alleen op de uitkijk. Je kunt je voorstellen hoe eenzaam ik dan was. Nu verheugen we ons met z'n allen in dit uitkijken naar het volgend nummer en ervaren dat gedeelde vreugd dubbele vreugd is. Jullie snappen natuurlijk wel dat we vol verwachting uitkijken naar het bericht of de honing ook inderdaad is gekomen. "KODAP" 20-9-'78.

JAGEN MEEUWEN OP BIJEN ?

Toen we op een zomermiddag achter het huis zaten te genieten van het mooie weer, viel mijn oog op een hele club meeuwen, die steeds rond cirkelde boven ons huis.

Ik besteedde er eerst niet veel aandacht aan, tot hun vreemd gedrag mij opviel, onder het vliegen pikten ze naar insecten. Achter ons huis zitten tussen de bestrating nogal veel mieren-nesten, en ik zag dat ze bezig waren met de bruidsvlucht, ze vlogen in de richting van de meeuwen.

Dit ging net zo lang tot het vliegen afgelopen was en de meeuwen verdwenen tot boven mijn bijenstal.

Ik ging kijken, de bijen hielden geen bruidsvlucht, zo goed als ik kon zien pakten ze ook niet de haalbijen, want die vlogen er onder door.

Is dit misschien ook een reden dat er zomers nogal moerloze volken ontstaan, vooral na een kunstzwerm.

Dit gedrag is me nog nooit eerder opgevallen. Hoe zit dit op schiermonnikoog, zijn daar ook veel moerloze of valt dit mee.

Waar die vogels zo ineens vandaan kwamen is mij een raadsel. Zo zie je maar weer dat de natuur niet te peilen is. A. Broekert, IJhorst

Onze koning van Schiermonnikoog, de Hr. Geskes zegt daaromtrent kort maar krachtig:

1. „We zien op "Schier" weinig meeuwen;
2. Naar alle waarschijnlijkheid is de darrenverzamelplaats boven het bevruchtigingsstation.

Men heeft daar boven het duin z.g. darrenkogels gezien;

3. Met regenachtig weer vliegen de vogels weinig boven land;
4. Met mooi weer vliegen de vogels wel boven land, maar dan zijn over het algemeen de resultaten van de teelten goed;
5. Meeuwen zijn geen insecteneters. De meest voorkomende meeuw gedurende het hele jaar is de kokmeeuw. Hij broedt aan plas-sen en natte weilanden. Komt 's winters veel in de steden. Is min of meer een alleseter. De volksnaam "vismeeuw" duidt al op zijn voornaamste voedsel.

BIJEN HOUDEN EEN OUDE MANNEN-ZAAK ?

Onder dit hoofd verscheen in het Groentje van juli/aug. 1978 een artikeltje van dhr. Chris Rota uit Beesterzwaag.

De teneur van dit artikel, waarin onze oudere mede-imkers worden afgeschilderd als min of meer seniele oude-mannetjes die hun mond alleen open mogen doen als er om gevraagd wordt, heeft mij in de pen doen klimmen.

Mij is niet bekend vanuit welke omstandigheden en vanuit welke ervaring dhr. Rota dit artikel heeft geschreven. Voor een objectieve reactie kan dit een handicap zijn.

Met de opkomst van braderieën, jaarmarkten, barbecues etc. zijn ook de bijtentoonstellingen toegenomen. Met hem ben ik het eens dat hierbij niet altijd het meest geschikte materiaal gebruikt wordt maar, zouden de door hem ge-signaleerde "oude-mannen-foto's" voor het publiek misschien niet de vreugde en de vitaliteit van het bijenhouden kunnen symboliseren. Als we bijv. in hetzelfde Groentje lezen dat alleen de afdeling Bunnik/Houten dit seizoen al 12 strovlechts cursussen heeft verzorgd die door veel jonge mensen werden gevolgd, moeten we dan neerzien op "oude lieden die op tentoonstellingen gaan zitten korfvlechten"? Neen, wanneer hier vakmensen bezig zijn kan ik alleen maar waardering en bewondering hebben voor hun kennis van het materiaal en hun creativiteit.

Om slechts onze oudere mede-imkers elders in dit artikel in verband te brengen met jute zakken, oude tapijten, bijenverzuiperij-troep, wasmotkwekerijen etc., vindt ik onbehoorlijk.

Natuurlijk, oudere imkers zullen in veel gevallen met wat ouder materiaal imkeren, maar het door dhr. Rota gesignaleerde heeft meer te

maken met hygiëne en persoonlijke instelling dan met leeftijd.

Wanneer dhr. Rota zijn eerste beginnerscursus zal gaan leiden is voor hem de taak weggelegd om dit stuk imkershygiëne zijn cursisten bij te brengen. Dan zal hij echter ook bemerken dat na verloop van tijd deze cursisten zitten te springen om die, door hem misschien minder gewaardeerde, oude ervaren imkers. (Dhr. Rota noemt dit "mentor".)

Hadden wij in onze (jonge) afdeling maar meer van die, zoals hij het noemt, "krom getrokken opa-imkers" die alles konden vertellen over reizen, dracht, heide en korfimerij. Laten we eerlijk zijn, zelfs de "moderne" kast-imker ervaart het als 'n gemis, dit stuk imkerij onvoldoende te kennen. In dit verband wil ik 'n uitspraak van dhr. van Gool aanhalen. Deze zei op de 47e Imkersdag in Boskoop onder meer "de korfimer kende zijn bijen, de kastimker kent zijn kast"

De aanval die dhr. Rota doet op het bestuurslid is er in wezen een op het democratisch gebeuren. Het geval op zich is mij niet bekend, maar wat is er fout aan een door de leden gekozen bestuurslid die zich 40 jaar lang voor 'n vereniging heeft ingezet. De stellingname van dhr. Rota in deze is een griezelige en ik vraag met dan ook af wie er nu eigenlijk een bekeuring moet hebben! Wel ben ik het met hem eens dat sommige besturen zich eens wat moesten verjongen, maar de "oude-mannenkwaal", wat dat dan ook mag zijn, is gelukkig niet algemeen en is zonodig door een eenvoudige democratische ingreep te verhelpen.

Over de door hem genoemde "kaarsenmaker" en flat-"imker" wil ik het niet hebben.

Wel zou ik echter nog één vraag willen stellen: Zou de man die in z'n achtertuin 'n pere- en 'n appelboom heeft staan zich FRUITTELER kunnen noemen? Over image gesproken

Joh. M. L. de Frankrijker,
Boskoop.

Red. Wij wilden deze bijdrage uit de "jongerenhoek" niet terzijde leggen maar sluiten hiermede de discussie dan ook definitief af.

"OBSERVEREN EN LEREN"

Dat bovenstaande titel in onze imkerpraktijk van toepassing blijkt, kunt U afleiden uit onderstaande briefwisseling.

1. Brief van schrijver aan RBC. d.d. 15 juli '78. Geachte Heer Pettinga, op 13 juli plaatste ik een bijenvolk uit een zesramer over in 't spaar-

kast. Na dit overplaatsen bekeek ik de bodem van de zesramer en vond hierop nogal wat verontreinigingen, bovendien leek dit spul te "leven". Bij onderzoek met de loop binoculair bleek de oorzaak van dit "leven" 'n klein roodachtig beestje te zijn. M'n eerste gedachte was "bijenluis". Daarna kwam de twijfel of het misschien de Varroa jacobsonii zou kunnen zijn. Import of aankoop van vreemde bijen is echter niet in het geding en de hygiëne is picobello.

Elke kast wordt geschrobd met 'n oplossing van Chlorhexidini, alvorens voor 'n ander volk in gebruik te worden genomen; bovendien zijn alle kasten nieuw en van binnen gelakt. Bij verder zoeken vond ik op de in de nabijheid staande Monnikskap hommels, die vol zaten met soortgelijke "luizen" als aangetroffen op de bodemplank.

Na telefonisch overleg met Uw secretaresse heb ik wat schraapsel van de betreffende bodemplank - enige hommels gevangen van de Monnikskap - enige hommels en bijen die vlogen op de daarnaast staande Borage - in afzonderlijke potjes met alcohol 96% gedaan. Vriendelijk verzoek ik U dit materiaal te willen doen onderzoeken en mij verslag van bevinden te doen. w.g. van Schip.

2. Brief van RBC aan schijver, dd. 26 juli '78. Geachte Heer, De diertjes die U in de wasmul vond, zijn stuifmeelmijten. Dit zijn mijten van de familie Tyroglyphidae die vooral in levensmiddelen voorkomen, maar ook vaak gevonden worden in het stuifmeel en de wasmul van niet te sterke bijenvolken. Ze voeden zich met stuifmeel en kunnen bij massaal optreden de voedingswaarde van het opgeslagen stuifmeel sterk verminderen. De mijten ontwikkelen zich snel bij een hoge luchtvochtigheid. In sterke volken varieert de luchtvochtigheid tussen 30% en 50% en zijn de omstandigheden voor de mijten slecht. Wanneer Uw volk zich goed ontwikkelt, hoeft U geen speciale maatregelen te nemen.

- Op de hommels bevond zich een ander, groter soort mijt van het geslacht Gammarus of Parasitus. Deze mijten komen zeer veel voor in hommelnesten en leven als commensaal, waarschijnlijk zonder de hommels veel schade te berokkenen. Bij bijen komen deze mijten niet voor. w.g. A. de Ruijter.

Naschrift.

1. Zorg voor sterke volken.
2. Erg blij ben ik met het snelle antwoord van RBC.
3. Imkers, die ik het verhaal vertelde, kenden het verschijnsel niet. Eén wilde me zelfs doen geloven dat het gewone bladluizen waren.

v. Schip - Apeldoorn.

PRAKTISCH IMKEREN

Het kweken van koninginnen op commerciële basis brengt meer werk en kosten met zich mee dan op het eerste gezicht lijkt. Behalve hoge arbeidskosten en voedsel voor de volkjes is slecht weer een verraderlijke tegenspeler, aldus begint imker B. Luver in A.B.J. 11/77 zijn maandelijkse rubriek.

Denkt u zich bijvoorbeeld eens in dat 500 bevruchtungskastjes zijn voorzien van bijen en een mooie koninginnee en dat juist dan een periode inzet met voortdurende regen, harde wind en veel te lage temperaturen.

Wekenlang blijft het te koud, maar intussen staan wel uw jonge koninginnen startklaar om bevrucht te worden. Voeg hieraan toe de ontelbare telefoontjes van bijenhouders die zich afvragen waar de door hen bestelde en reeds betaalde koningin blijft.

Deze overwegingen gaan niet op voor de enkele amateurimker die zelf zijn moertjes kweekt en zo goed en kwaad als het kan selectie toepast door het vervangen en niet aan de teelt laten deelnemen van moertjes uit volken die veel grof werk aanzetten, bijen voortbrengen die ongenietbaar zijn voor de (wijde) omgeving of andere ongewenste eigenschappen bezitten.

Enkelvoudige bevruchtungskastjes worden hier nauwelijks gebruikt. Meestal wordt een broed- of honingkamer in een aantal afdelingen verdeeld, elk met eigen vlieggat. Sommigen slaan zeer goed op deze manier maar het blijft noodzakelijk om na verloop van enige tijd de volkjes te inspecteren om te zien hoe de zaken er voor staan.

Op het moment dat U het volkje uit elkaar plukt verlangend om eitjes te zien (vaak veel te vroeg, maar o zo verleidelijk) kunt U worden verrast door de jonge koningin die juist heeft besloten op bruidsvlucht te gaan.

Als u nu wegloopt om bv. een volgend volkje te gaan inspecteren gebeurt het volgende. Zoals gewoonlijk komt de jonge koningin van de bruidsvlucht terug, maar zo goed als zeker zal ze **niet** naar haar eigen volkje terugkeren. Het waarom? Wel, ze gebruikt die grote witte overall (zeer gebruikelijk imkerskostuum aan de overkant van de grote waterplas) als oriëntatiekenmerk en bij terugkomst wandelt ze niets vermoedend de aflegger binnen waar u op dat moment bezig bent met als gevolg dat ze wordt doodgestoken door de haar vreemde bijen.

Onlangs maakte ik deze situatie opnieuw mee en ik besloot doodstil te blijven staan bij het volkje waaruit ze was vertrokken.

Ik stond en ik stond, voor m'n gevoel urenlang, terwijl zij haar eigen zoete tijd bepaalde tot zich op een gegeven moment een honingklant aandiende. Op deze persoon moet ik wel een zeer zonderlinge indruk hebben gemaakt, maar de tweestrijd was groot. Of wellicht een grote honingorder missen of een kostbaar moertje.

De verbazing van de klant in spé groeide naar een maximum toen ik een lumineus idee kreeg.

Snel pakte ik een hark, trok overall en onderhemd uit en schoof de laatste over de hark zodat een soort vogelverschrikker ontstond die ik tegen de kast plaatste en haastte me daarna naar de klant. Om het verhaal niet al te lang te maken, de honingorder werd geplaatst en . . . de koningin kwam terug. Dit is me nu driemaal overkomen en op een soortgelijke wijze opgelost. Te weinig om tot een definitieve uitspraak te komen zult u zeggen, maar het zet u wellicht tot nadenken aan. Bij alle vliegopeningen heb ik niet alleen verschillende kleurcodes aangebracht maar ik ben er nu ook toe over gegaan om doormidden gesneden plastic flessen op de daken te plaatsen met daarin bloemen of een plant. Een zeer praktische toepassing van de Flower-Power wordt hiermee bereikt en voor u de leer: verander zo weinig mogelijk aan de omgeving als u jonge onbevruichte moertjes op de stand hebt. Aldus imker Luver.

Dit voorval is tevens een bevestiging van hetgeen de heer Koeman in het Groentje van maart naar voren brengt.

Opvallend dat twee "ouwe rotten" zo ver van elkaar verwijderd tot dezelfde aanpak zijn gekomen bij de begeleiding van het jonge moertje naar de woning waar zij als enige KONINGIN zal worden ontvangen.

J. A. Zoet, Nieuw Venneep.

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar . . .

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld
Desgewenst KUNSTRAAT terug.

* U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Oriënteringsvlucht

Ook in deze bijdrage blijven we op de franse toer, omdat in de *Revue Française d'Apiculture* nog allerlei wetenswaardigheden stonden o.m. over het stuifmeel verzamelen. In het meinum-mer van jaargang '76 wordt het boek van Dorothy Hodges "The pollen loads of the honey bee", een uitgave van de "Bee research asso-ciation" in Engeland, besproken. De eerste druk van dat boek verscheen in 1952, de twee-de druk werd in 1974 uitgegeven. Het boek wordt door de president van de l'UNAF, Doc-teur Jean-Pierre Bonimond warm aanbevolen. De beschrijving van het boek en een daaruit overgenomen hoofdstuk – met bijbehorende duidelijke afbeeldingen – over het maken van de stuifmeelklompjes wettigen de indruk dat het niet alleen een lezenswaardig boek is, doch ook een onmisbare handleiding voor de imker die meer wil dan alleen honing winnen. Het bevat een tabellarisch overzicht (in kleur) van kleur en vorm van de stuifmeelkorrels van plm. 120 Engelse drachtplanten (met latijnse be-na-ming) en het geeft aanwijzingen voor het pre-parereren van stuifmeel voor microscopisch on-derzoek. In voornoemd hoofdstuk is te lezen dat haalbijen op planten, die honing en stuif-meel of die alleen stuifmeel leveren, kunnen vliegen. In het eerste geval komt de bij met een lege honingmaag bij de drachtplant aan, in het tweede geval is de honingmaag gedeeltelijk gevuld. De bij gebruikt namelijk honing of nec-tar om de verzamelde stuifmeel te bevochtigen en zo verwerkbaar te maken. Hommels blijken dit ook te doen. Wilde solitair levende bijen daarentegen verwerken en vervoeren de stuif-meel in droge toestand. Het door deze wilde bijen verzamelde stuifmeel is lichter van kleur dan de stuifmeelklompjes van de *A. mellifica*. De wijze waarop onze bij de aan het lijf ge-hechte stuifmeelkorrels bij elkaar borstelt en tot klompjes in de korfjes aan de achterpoten verstouwt, terwijl ze van bloem tot bloem vliegt, wordt nauwkeurig beschreven. Men staat ver-steld van het acrobatisch vermogen. Interes-sant is ook dat er individuele verschillen be-staan. Er zijn bijen die in korte tijd grote klom-pen stuifmeel verzamelen en andere die er wel 5x zo lang over doen. En weer andere die er maar niet in slagen alle stuifmeelkorrels van het lijf te borstelen.

In hetzelfde meinum-mer staat een verslag over een onderzoek naar de stuifmeeloogst gehou-

den door J. Louveaux, directeur van een frans onderzoekstation voor bijen en andere in so-ciale staat levende insecten. Volgens dat onder-zoek bedraagt de stuifmeeloogst per volk per jaar 25 à 30 kg met dagopbrengsten van soms 1 à 2 kg. De verzameldrift voor stuifmeel hangt samen met de broedactiviteit en met de neiging tot zwermen.

Eene Roland Vannier gaat nader in op de voor-delen voor de imker, waarbij hij inhaakt op de voorkeur voor natuurlijke voedingsmiddelen, welke zich de laatste jaren manifesteert. Hij schrijft dat het oogsten van stuifmeel d.m.v. stuifmeelvallen (waarmee plm. 10% van de oogst is opgevangen) enige daling van de ho-ningproductie tot gevolg heeft. Volgens de door hem aangehaalde Hirschfelder komt een kg stuifmeel te staan op een verlies van plm. 250 gram honing. Desalniettemin blijkt de win-ning van stuifmeel rendabel te zijn.

Een stuifmeelval verstoort de normale gang van zaken in een bijenvolk en moet dan ook niet worden geplaatst voordat er een goed ontwik-keld broednest is. Voorts leert de ervaring dat men geen stuifmeelvallen moet plaatsen in zeer sterke volken. Volgens Vannier kan de gemid-delde oogst per volk per jaar 2½ à 3½ kg be-dragen. Van de hand van Edmond Barbier staat in voornoemd meinum-mer een interessante be-schouwing over de effecten van een goede bestuiving bij zaadleverende planten (zoals zonnebloemen) en bij fruitbomen. De opbrengst blijkt bij zonnebloemen – wanneer er voldoende bijenvolken zijn – plm. 220% hoger te zijn dan bij niet door bijen bevroren zonnebloemen. Bij fruitbomen komen de gunstige effecten tot uiting bij de vruchtvorming, het aantal pitten, de vorm en de grootte van het fruit, de rijping, de houdbaarheid en de opbrengst. Uit onder-zoeken is gebleken dat door bijen bestoven fruitbomen eerder rijp fruit opleveren dat ook langer houdbaar blijkt te zijn. Bij Golden Deli-cious is de opbrengst bij een boomgaard met voldoende bijenvolken en met voldoende andere stuifmeel leverende variëteiten – plm. 150% hoger dan in een boomgaard zonder bijen.

In het sept.nr. van jaargang '76, schrijft Michel Janet over zijn onderzoekingen m.b.t. de *Pha-celia tanacetifolia*, waarbij hij ook onderzoek resultaten van andere onderzoekers(sters) en instituten vermeldt.

De phacelia is een oorspronkelijk in het wild levende plant, welke uit Californië stamt en aan het eind van de 19e eeuw naar Europa werd gebracht. In Polen is het een gewilde drachtplant die goed blijkt te gedijen op droge middelmatige gronden en die bestand blijkt te zijn tegen hitte en langdurige droogte. De honingopbrengst bedraagt (Zuid-Frankrijk!) vier à vijf-honderd kg honing per ha. De honing is licht van kleur, aromatisch en goed smakend. De phacelia is eenjarig, voor een ha heeft men 3 à 4 kg zaad nodig. Een veld phacelia levert volgens Junet een ogenstreldend schouwspel van licht blauwe bloementrossen die druk bevrogen worden door allerlei insecten. Zaaitijd is in het voorjaar, bloeitijd vanaf half juni tot eind juli.

Het oct.nr. van jaargang '76 wijdt een artikel aan het gebruik van plastic zakken voor het toedienen van suikerwater of honingoplossing.

Ook Schehle gebruikt o.m. plastic zakken. Deze zakken worden voor de helft tot driekwart gevuld en vervolgens ge"sealed" of dichtgebonden. Hierbij moet **alle** lucht uit de zak worden verdreven. De zakken kunnen lange tijd worden bewaard en in dozen worden getransporteerd.

Schehle waarschuwt ervoor niet teveel zakken op elkaar te stapelen. Bij toediening moeten met een naald of speld gaten worden geprikt aan de zijde die boven komt te liggen. 5 à 10 gaten zijn toereikend. Per gat kunnen 6 à 8 bijen zich volzuigen. Schehle legt de zakken onder op de bodem ("wendeboeden" met vrije ruimte van 48 mm voor tot 28 mm achter), in Australië worden de zakken boven op de raten gelegd (waarschijnlijk met een opzetrand om deksel en eventuele binnendeksel vrij van de zak te houden).

Jebo.

Oogst en Dracht

Nieuw Vennep, 8 september.

Pas na het midden van de maand juli werden de weersomstandigheden voor de planten gunstig om nektar te produceren en voor de bijen om het begeerde zoete vocht te verzamelen.

Late Linde, maar vooral Liguster leverden gezamenlijk een goede oogst van donkere zomerhoning met een lichte mintsmaak. Het was een fascinerend gezicht hoe de Ligusterbloempjes door een strijdmacht van verschillende soorten bijen en hommels werden geplunderd. De Klaver en Distel hebben het dit jaar in de Flevopolder laten afweten en ook een negatief geluid over het kweken van jonge moertjes; het slechte weer verhinderde een vlotte bevruchting. Met de komst van het eerder genoemde fraaie weer leefde ook de zwermneiging weer op, gelet op de vele telefoontjes van politie en andere instanties om niet-begrijpende burgers van de "w e p s e n" overlast te bevrijden, waarover later meer.

Voor de zgn. stadsimkers met een bijna voortdurende dracht op sierheesters is 1978 toch nog een goed honingjaar geworden. Enkele berichten spreken zelfs over een gemiddelde opbrengst van ruim 60 pond per volk. Tijdens een inspectie op 25 augustus was het opvallend dat nog maar weinig open broed in de volken aanwezig was ondanks ruim voer, voldoende pollen

en dracht met goed vliegweer. De Symphoricarpos staat in volle bloei en dat september ons verrast met een aantal ideale vliegdagen valt tot laat in de avond te beluisteren en te ruiken bij het vlieggat van de volken, waar waaierende bijen ons laten genieten van een kruidig aroma.

J. A. Zoet.

IN MEMORIAM

Voor de tweede maal in één jaar verloren we een onzer jongere leden. Plotseling werd ons lid

RINSE FORMSMA

op de leeftijd van 59 jaar hier weggenomen. Naast zijn werk als gemeente-secretaris had hij een grote liefde voor het imkeren. We zullen hem dan ook op onze vergaderingen en op onze gezamenlijke reizen naar de drachtvelden zeer missen. Een paar bestuursleden hebben hem op zijn laatste tocht begeleid. Hij ruste in vrede.

Afd. Bergum e.o.

MEMENTO MORI

Op 26 september 1978 is op 72-jarige leeftijd overleden onze zeer toegewijde imker, de heer

A. A. H. BRAAKMAN

25 jaar is hij voorzitter geweest van de afdeling Meppel. Daarna is hij lid geworden van de nieuwe afdeling Staphorst, die in hem haar oudste en deskundigste lid heeft verloren.

Afd. Staphorst

AFDELINGSNIEUWS

OOK U BENT WELKOM OP DE STICHTSE HONINGKEURING EN IMKERSDAG TE UTRECHT OP 11 NOVEMBER A.S.

De alom bekende Stichtse Honingkeuring en Imkersdag wordt dit jaar georganiseerd door de afd. Utrecht in samenwerking met het H.B.-lid voor deze groep. Er is voor deze dag weer een gevarieerd programma opgesteld, waaraan elke imker uit ons land kan meedoen. Iedereen kan dus honing inzenden voor de Stichtse honingkeuring, maar u bent ook als bezoeker(ster) welkom. Deze dag wordt gehouden in het Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Daalseweg 130 in Utrecht (Zuilen).

Tot 's morgens 10.00 uur kunt u honing en andere artikelen voor de keuring inzenden. Tevens is er gelegenheid om in de morgenuren de keuring bij te wonen, want het is een open keuring. Daarnaast zijn er verschillende activiteiten die 's morgens en ook 's middags de aandacht vragen zoals bijzonderheden uit het bijenleven en de imkerij, een speciale stand met de nieuwste boeken over bijen en bijenhouden zal ook aanwezig zijn. Vanzelfsprekend zal een keur van imkersmaterialen verkrijgbaar zijn.

Als reglement wordt in grote lijn aangehouden de regels voor de nationale honingkeuring gepubliceerd in het Groentje van juli/aug. 1978. Ook kan worden ingezonden in de rubrieken experimentele vormgeving en vlechtwerk, onderverdeeld in siervlechtwerk, bijenkorven, zwerm- en jaagkiepsen enz.

Als prijzen zijn er weer de gebruikelijke wisselbepalers der afd. Bunnik-Houten, terwijl de afd. Utrecht ook enige prijzen ter beschikking zal stellen. Voor ouders met kinderen is er een speciale speelhoek met verzorging zodat u kinderen gewoon mee kunt nemen.

Hieronder volgt dan nog een beknopt programma voor de middag, terwijl het volledige programma afgedrukt zal worden in het oktoberno. van Bijennieuws dat op aanvraag gratis verkrijgbaar is bij de afd. Bunnik-Houten, Achterdijk 22 Bunnik. Voor alle verdere inlichtingen over de Stichtse Honingkeuring kunt u bellen 03405-1305.

Verkort programma

Van 9.00-10.00 uur honing en andere inzendingen inleveren.

Keuring van de honing etc. tot 12.30 uur.

Van 11.00 uur tot 13.30 uur is er mogelijkheid een excursie te maken naar de BIJENVLIEGKOOIEN van de Rijksuniversiteit. Deze excursies worden begeleid door de heer M. J. Sommeijer.

Verder in de morgenuren een vrij programma.

13.30 uur Opening met Stichtse Imkerproblemen door het H.B.-lid in de groep Utrecht.

14.00 uur Causerie met kwis door de Hr. Th. de Ronde over DRACHTPLANTEN in onze BIJENWEIDE.

15.00 uur Pauze.

15.30 uur Discussie met en vragen aan de inleider.

16.00 uur Bekendmaking en uitreiking van de prijzen der Stichtse Honingkeuring.

16.30 uur Sluiting.

C. P.

AFDELING BERGUM e.o.

Zaterdagmorgen 27 mei, om half acht stond de bus klaar bij „de Balstein” te Noordbergum. Het weer was schitterend en de afd. Bergum met de koninginnetjes kon instappen. Het doel was een dagtocht naar Texel en via de afsluitdijk werd eerst koffie gedronken in Den Oever. Daarna naar Den Helder, waar we met bus en al aan boord gingen. Voor de rondrit over het mooie eiland hadden we een afspraak gemaakt met iemand van Staatsbosbeheer, die ons kris en kras overal heen gidste en op sappige wijze tekst en uitleg gaf. Door de vogelreservaten, langs de haven van Oudeschild, door Den Burg, alle karakteristieke dorpen, de vuurtoren, de badplaats De Koog en naar het Texels Museum. Dat alleen al was de moeite waard, inzonderheid de zeehonden, waarvan we het voederen hebben bijgewoond. Na de overtocht een goed verzorgde koffiemaaltijd in Den Oever en daarna weer opgewekt huiswaarts. De beurs wat lichter, maar met een onvergetelijke dag achter de rug.

W. de Vries secr.

AFDELING VARSEVELD e.o.

De bijenvereniging afdeling Varsseveld, houdt op donderdagavond 9 november 1978, aanvang half 8, in café Rothman te Varsseveld een filmavond voor haar leden en andere belangstellenden.

De heer Duyvetter zal deze filmavond begeleiden en zonodig toelichten.

De titels van de films welke die avond zullen worden getoond zijn: „De Honingbij”, „Dansen voor het leven” en „Hommels”. Een ieder is van harte welkom.

AFDELING STEENWIJK e.o.

De bijen- en honingmarkt welke op 5 juli 1978 weer werd gehouden mag behalve de aanvoer van bijen een succes worden genoemd. Dat deze aanvoer zo laag was kan in verband met de bijensterfte dit voorjaar in het noorden van het land niet verwonderlijk worden geacht.

Onze dank gaat uit naar allen die aan het slagen hebben meegewerkt, in het bijzonder ook dank aan de afdeling Handel van het Bijenhuis en aan de fa. Van Dam, die beide een prijs beschikbaar stelden voor de grootste aanvoer en voor het beste volk.

Wij zijn zeker van plan om het volgend jaar, de eerste woensdag in juli weer een dergelijk evenement te organiseren.

D. Dijk, secr.

Onze oktober aanbiedingen:

De tijd van **STROVLECHTEN**
is weer aangebroken.

Voor **VLECHTNAALDEN** (2 soorten)
kunt U bij ons terecht.

WIKKELBAND-kwaliteit A.

Deze maand voor f 27,50 per kg.,
kwaliteit B voor f 17,50 per kg.

De tijd voor **kaarsen branden**
komt weer aan.

Wij hebben nog een restant

KAARSEKUNSTRAAT (paars) in voorraad
voor slechts f 12,50 per kg.

KAARSEPIT

U weet toch dat wij maar liefst 4 soorten

KAARSEPIT hebben in het **BIJENHUIS ?**
en wel :

dikte no. 3. - voor 1 vel broedkamer of
1 vel honingkamerkunststraat in de lengte
gerold 30 cent per strekkende meter.

dikte no 6. - Voor 1 vel broedkamer of
1 vel honingkamerkunststraat in de breedte
gerold 40 cent per meter.

dikte no 9. - voor 2 vel broedkamer of
3 vel honingkamerkunststraat in de lengte
gerold 50 cent per meter.

dikte no 13. - 2 vel broedkamer of
3 vel honingkamerkunststraat in de breedte
gerold 60 cent per meter.

Voor GOEDE DINGEN

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GEOPEND iedere werkdag van 8.00 — 12.00 uur en van 13.30 — 17.00 uur.
's-Zaterdags van 9.00 — 12.30 uur.

GRINTWEG 273

Algemene Bank Nederland Wageningen
rekeningnr. 53.90.42.900

Postgiro 823276

(Bijenhuis)

Telefoon 08370 - 1 28 63

Verkoopadressen

Depôt H. Troost:
Rollecaterweg 13, Nieuwleusen tel. 05296-1580

Depôt G. J. L. ten Cate:
Verzetstraat 60, Vriezenveen, tel. 05499-3040

Depôt Enschede:
H. H. Schutte, Sportlaan 22, Enschede tel.
053-318165, afhaken; Vrijdags van 18.00 uur
t/m 19.00 uur.

Depôt Reggedal:
H. J. Haanepen, de Hogenkamp 2, Goor,
tel. 05470-5576

Depôt Eibergen:
G. J. Jansen, Kormelinkweg 4, Eibergen,
tel. 05454-2303

Depôt Achterhoek:
B. Meijerman, Dwarsdijk 6, Halle, tel.
05736-479

Depôt afd. Epe:
Coöp. Novaco (Welkoop) Paasvuurweg 7,
Epe, tel. 05780-2317

Depôt West Betuwe:
J. M. W. v. Aalst, Walgtsestr. 31 Varik.
tel. 03445-1369. Open Zat. 14.00 t/m 16.00 u.
en na tel. afspraak.

Depôt Boerenbond-Neerbosch-Hees:
St. Agnetenweg 63, Nijmegen,
tel. 080-777793

Depôt afd. Bunnik-Houten:
B. Th. Barten, Koningslaan 23 Bunnik, tel.
03405-1742

**Depôt H. S. Homburg Velserduinweg 165 II-
mulden:**
Tel. 02550-21530, dagelijks van 13.00-16.00 u.
en na tel. afspraak.

Depôt Waddinxveen:
T. Berkhouwer, Kerkweg 50 Waddinxveen,
tel. 01828-5308.

Depôt Oirschot:
A. Pel, 't Kasteeltje 3, Oirschot,
tel. 04997-2096.

**Depôt "Prommelsluis" afd. Schouwen-Duive-
land:**
C. L. v.d. Wkken, Provincialeweg 5,
4321 SM Kerkwerf, tel. 01110-4821

Depôt Noord & Zuid Beveland:
C. Smits, Steenweg 23, Schoren, tel.
01102-1427

Depôt Amby, Berg en Terblijt:
R. Th. Koek, Ambyerstr. Zuid 100, Amby
Maastricht, tel. 043-623578